

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, október 6-án.

275. szám.

A kalendárium.

A kalendáriumba is átragadt a divatos betegség. Mikor a megyében lejárt magától, feljött a központba politikai faktornak. S el lehet mondani, hogy a sok kétes existenzia közül, akiket az utolsó választás hozott be a parlamentbe, körülbelül a kalendárium csinált leghamarabb karriert. Ma már a törvényhozás alig tud valamit csinálni nélküle. Az ország érdeke, a kormány óhajta, az ellenzék törekvése, az mind semmi. Az első és az utolsó kérdés, hogy mit szól hozzá és megengedi-e vajjon a kalendárium? Így ragadta magához alig két esztendő alatt a vezető hatalmat s ott ül a parlamentben, talán épen a Deák Ferencz helyén, aki szintén ilyen hatalom volt a maga idején.

Bucsura járnak hozzá a politikai pártok. Félnék tőle és biznak benne, mindegyik a maga érdeke szerint. A kalendárium pedig hidegen nézi a bucsujárást és mutatja a maga kritikus dátumait: október nyolcz . . . december harminczegy . . .

S lehet a helyzet tarkább, mint a szultányuk, derülhet és borulhat minden különösebb rendszer nélkül Magyarországon vagy Ausztriában, a politikusok szemét semmi sem tudja elvonní ettől a két dátumtól. A politikai hétköznapi eseményei gyorsabban szétoszlanak, mint a báránnyelűk s a szemhatáron csak ez a két dátum ragyog állandóan. Mi lesz október nyolczadikán? S még inkább:

mi lesz december harminczegyedikén? Az első csak kisebbfajta kritikus nap, amikor a magyar kormánynak és nyilván az osztráknak is nyilatkoznia kell, hogy mire határozta el magát a kiegyezés dolgában. Ez alig csinálhat katasztrófát, sőt minden valószínűség szerint el is fog maradni. Mert ha a bécsi Reichsrath el tudja kerülni az összeütkezést gróf Thunnal és álcázva bár, de szinre mégis normálisan tárgyalja a kiegyezési javaslatokat, akkor a magyar kormánynak nincs oka nyilatkoznia és egyelőre nem tehet egyebet, mint belemegy ő is a javaslatok tárgyalásába. Ami azonban nem zárja ki, hogy egy héttel vagy egy hónappal később a kritikus nap mégis bekövetkezik, ha ugyanis az osztrák obstrukció időközben leveti az álarczát és maga nyitja ki azt a kaput, amelyiken Thun az egész Reichsrathot kidobhatja. Látnivaló tehát, hogy itt a kalendárium is egy kicsit ingadozó s az akadályt, amelyet állít, szükség esetén ki lehet tolni, ha épen nem akarják átugrani.

Kritikusabb a másik nap, december harminczegyediké. Akkor lejár a törvényes provizorium s ha az ellenzék odáig meg tudja akadályozni a törvényes rendezést, megnyerte ügyének a kalendárium támogatását. Akkor lehet a magyar kormánynak hat szeme és tíz keze, mint az Aijukál bálványnak, még sem akadályozhatja meg, hogy a törvényes kötelekeiből kiszabadult magyar javak szét ne guruljanak. Mert a kalendárium

kicsavarta kezéből a varázsvesszőt, a törvényt. Így hirdeti legalább az ellenzék és erre építi a tervét is, gondolván, hogy amikor egy ország zavarba jut, talán elveszti a fejét. Tudniillik a kormányt. Pedig az ország ilyenkor sokkal többet is veszíthet, ami nehezebben pótolható, mint egy kormány. Szerencsére azonban a helyzetkorántsem olyan tragikus, ahogy az ellenzék magának kifeszti. Mikor most egy éve hasonló viszonyok közt pattantak fel a törvényes zárok, az ország javai nem gurultak szét és a kormány is épkezláb került ki a bajból. Mindössze annyi történt, hogy egyideig törvény nélkül végezték mindazt, amire az egyetértés daczára sem sikerült a törvényt megcsinálni. Hiszen elvégre az irás, vagy mondjuk a törvény, szentesíti azt a közös akaratot, amely a két állam kormánya közt most is meg van, ha nem is sikerülne idejére törvénybe foglalni.

Veszedelem tehát a kalendárium révén nem azt fenyegeti, amink van, hanem azt, amink még lehetne. Ezzel se mondunk valami újat. Az ország ugyanis jól tudja, hogy javai miatt egy perczig sem kell nyugtalankodnia, mert valahogyan csak leszünk december harminczegyediké után is és rosszabbul semmiestre sem leszünk. Nem a töke forog ugyanis kockán, hanem egyedül az a haszon, amelyet a kormánynak Magyarország javára kieszközölnie sikerült. Ez a haszon fog elmaradni, ha a törvény idejében meg nincsen. Az ellenzék erre

Két nagy bűnügy a XIX-ik században.

I. Egy bonyodalom pszichológiája.

A Dreyfus-ügy és a tiszaszlári pör, bizonyos tekintetben hasonlít egymáshoz, nem csak a hullámok miatt, melyeket az egész világon vetett, nem csak azért, mert a felekezeti elfogultság is a sorompókba lépett, de főleg azért, mert egy-egy tenger képződött köréjük a hazugságokból s e tengereknek a legmélyére kerültek az igazi tényállások.

— Sok gazember jött össze egy csomóba! kiáltana fel a felületes szemlélődő.

De nem úgy áll a dolog, mert e hazugok esetleg mindnyájan hiszik, hogy a legszentebb igazság védelmezői.

Érdekes lett volna, ha a tiszaszlári pörben az ügyvédek egyike elmondja, a jogászi handabandaktól menten, szabad röppüléssel nagy vonásokban a bűnügy pszichológiáját. Ez jobban megvilágította volna a dolgokat, mint a prokátori sillogismusok, citatumok és deductiók egész sora.

Hogy jött egy távirat a tarokkozó szolgabíróhoz (aki természetesen antiszemita), melyben jelentik, hogy Dadánál a Tiszában kifogták

a Solymossy Eszter hulláját s hogy dörmögi magában a szolgabíró kedvetlenül:

— Kár az érdekes bűnesetért. Biz Isten, nagy kár.

Boszankodva mond még három tourt és befogat, maga mellé veszi a doktort is, Trajtler urat és megy Dadára, hogy a hivatalos agnoszkálást megejtse.

A doktor és szolgabíró, kik együtt éreznek vala, az uton is egyre sopánkodának, hogy a nagy hecz immár elromlott, vége a pompás mulatságnak, amely az egész ország idegeit nagy feszültségben tartotta.

Odaérnek; a leány hullája ott fekszik a parton, a füzesek közt, meztelenül. Megkezdődik az agnoszkálás hivatalos aktusa. Előbb a doktor veszi fel a jegyzőkönyvet, aztán az odagyült emberekből szólít egyet a hullához a szolgabíró.

— Kicsoda maga?

— Nagy János.

— Ismerte Esztert?

— Igen is ismertem, tekintetes uram.

— Hát nézze meg jól. Ez az?

Nagy János körülnézi a holttestet, majd így szól:

— Igen is, ő az, még az a kis seb is ott

van a lábujján, ahol a tehén meglaposta tavaszkor.

— Jól van, Nagy János. Elmehet kend. Irnok ur, írja be a vallomását. Jöjjön a következő tanu!

A következő tanu egy öreg anyóka, Borcsákné.

— Ismerte Esztert?

— Mint a tulajdon tenyeremet.

— Ez az?

Borcsákné megnézi, gyengén is lát öreg szemével, melyek könyeznek, kétszer is körüljárja a tetemet.

— Nos? — kérdi a szolgabíró közömbösen. Az, vagy nem az? Köpje ki már kend.

Borcsákné habozik, zavarodottan rágsálja a kötényét, végre aztán így szól:

— Mintha kisebb lett volna az Eszter, tekintetes uram. Nem a' lesz a'.

— Ugy-e? Kiált fel élénken a szolgabíró s egy pillantást vált az ott szivarozgató doktossal. Irja be a jegyzőkönyvbe, irnok ur, hogy Borcsákné a hullában nem ösmerte fel Esztert. És most jöjjön a következő tanu!

Egy negyven esztendő paraszt lép be most, Gyimes Ferencz nevű.

— Ismerte Esztert?

azt mondja, hogy semmi sem marad el, mert azt a hasznót a magasabb kvótával kell megfizetni. Hát lehet. De azt meg bizonyosan tudjuk, hogy az előnyöket a törvény már a jövő évre is biztosítaná Magyarországnak, ellenben a kvóta egyelőre mindenképen a régi marad. Néhány millió tehát mindenestre Magyarország zsebébe vándorolhatna s nem kellene hozzá egyéb, csak egy józan ellenzék. Ha nem akadályozza meg a törvényt, néhány milliót biztosít az országnak azért a halasztásért, melyet Ausztriának a rendezkedésre ad. Ha ellenben a kalendáriumra támaszkodik és obstruál, akkor a felidézett ex-lex állapottal ingyen adta meg Ausztriának a halasztást. Az történik tehát, hogy amit az osztrák kormány semmiféle fintával sem tudott a magyar kormánytól kiereszkolni, azt az ellenzéki obstrukció önkényét nyújtja neki. Valóban, nem tartozunk semmivel Kaizl urnak, aki a mi érdekünkben beszélt, mert hiszen nálunk az egész ellenzék cselekszik Ausztria érdekében.

Nem lehet ezt elég sokszor ismételni, ha talán úgy is tetszenék, mintha az utolsó napok eseményei megváltoztatták volna az egész helyzetet. Deczemberig még többször is változhatik ez. A végén mégis csak a kalendáriumé lesz a szó és az igazság. Magyarországon tehát nincsen ma nagyobb kötelesség, mint azt az elsőrangú kritikus napot állandóan szem előtt tartani. Meg kell értetni az országgal, hogy meglevő javai minden kerékkötéssel szemben is biztosítva vannak, gyarapodását pedig nem a kormány, nem is a monarchia másik államának kapzsisága gátolja, hanem egyedül az ellenzék, mely vak gyűlöletében a kalappal együtt a fejet is le akarja csapni, mert neki már új kalap tetszenék. Tudnia kell az országnak, hogy az esetleg elmaradó haszonért kit kell felelőssé tennie s akkor a nemzet talán még idején megtalálja a szót,

hogy az ellenzékkel beszéljen. Ezzel kell ugyanis valahogy rendbe jönnie, mert a kalendáriummal nem lehet beszélgetni. Az részvétlenül mutatja tovább a kritikus dátumot: deczember harminczegyediké . . .

POLITIKAI HIREK.

A főrendiház mai ülése. Erzsébet királyasszony emlékének volt szentelve a főrendiház mai ülése. A Muzéum márványcsarnoka még ma is csupa fekete drapéria volt és Károlyi Tibor gróf is gyászban ült az elnöki emelvényre. Az ülés egyetlen tárgya a királyasszony emlékének megőrkítésére vonatkozó törvényjavaslat volt, melyet a főrendek minden vita nélkül, mélységes csöndben fogadtak el. De a törvényjavaslat tárgyalásán kívül is többszörös emlékezés történt a királyasszonyról. Az elnök Károlyi Tibor gróf kijelentette, hogy szeptember tizenhatodikán a főrendiház testületileg koszorút helyezett a királyasszony ravatalára, tizenhetedikén az elnökség a bécsi kapuczinusok templomában, két nappal később pedig a vigiliákon képviselte a főrendiházat. Megemlítette Károlyi Tibor gróf azt a jelenetet is, mikor a törvényhozás két házában elnöksége együttesen tisztelgett a királynál, aki mély megilletődéssel fogadta a magyar törvényhozás részvétét. Végül azt is bejelentette az elnök, hogy a királyasszony szobrára eddig harmincezer forint gyűlt be nála a főrendek adományából s ezt az összeget annak idején a szoborbizottságnak fogja átadni. Mindezt a főrendek hódolva vették tudomásul.

Az ülés végén az elnök még bejelentette, hogy a király nevenapja alkalmából a trón zsámolyánál tolmácsolta a főrendek jókívánásait.

Minisztertanács. A miniszterelnöki palotában ma délután miniszteri tanácskozás volt. A tanácskozásban a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Függetlenségi konferenciája. A függetlenségi és 48-as párt holnap este Kossuth Ferenc lakásán értekezletet tart. Persze a kiegyezéssel fognak foglalkozni. A Bartha Miklós elnöklése alatt álló párt is megtartja holnap a multkor elmaradt értekezletét, ha a pártnak legalább három-négy tagja összegyűjlik.

Megfűrészdő mandátum. A nagyszabeni földéltelintézet legutóbbi közgyűlésén igazgatójává választotta Meltzl Oszkár dr., Nagyszabon város első kerületének országos képviselőjét. Meltzl dr. — értesülésünk szerint — emiatt lemond képviselői mandátumáról.

KÜLFÖLD.

A bécsi események.

(Távirati tudósítások.)

Thun kihallgatáson volt a királynál s ha a Reichsrathban szállongó híreknek szabad hinni, a miniszterelnök ma már sokkal kedvezőbb jelentésekkel állhatott az uralkodó elé. A hírek ugyanis tudni akarják, hogy Thun eredményesen tárgyalta a jobboldal pártjaival s ezekből immár rekonstruálhatja kormányát. Ez pedig nemcsak a kormány kiegyesztését jelenti, mert Thun csak olyan föltétellel ment a tárgyalásba, ha a pártok a maguk miniszterét teljes erővel támogatni is hajlandók és különösen a kiegyezési javaslatok változatlan elfogadása érdekében is sikra szállanak. A pártokkal való megegyezés tehát a hiányzó miniszterekkel együtt a hiányzó többséget is meghozta a Thun-kabinetnek.

Hivatalos megerősítése még hiányzik a híreknek, de az jó jel, hogy Dipauli báró hajlandónak nyilatkozott a kereskedelmi tárca elvállalására.

Időközben a Reichsrath most örli le az ötvenöt szónokát. A király ugyan azt az óhaját fejezte ki a Reichsrath nála tisztelgő elnökségének, hogy szeretné, ha a kiegyezési javaslatokat mielőbb letárgyalná, az ötvenötök azonban egyelőre nem állnak el a szótól. Valami mérséklet mindazonáltal mutatkozik a beszédekben, ami eddig hiányzott. Már unalmas a Reichsrath s ez azt bizonyítja, hogy a Wolfok télienségre vannak kárhóztatva. Nem is érdeklődnek tehát a Reichsrath iránt s a figyelmük inkább a kvóta-küldöttség felé fordul, mely a jövő héten lejön Budapestre, hogy a tárgyalásokat megkezdje. Ma a küldöttség már ülésezett s az az incidens, mely ekkor Thun és Steinwender közt lejátszódott, mindenesetre érdekes.

A mai híreket a következőkben csoportosítjuk:

A királynál.

Bécs, október 5.

A király ma újra fogadta Thun gróft. Parlamenti körökben azt beszélnek, hogy Thun

— Mindennap láttam.
— Nos, hát nézze meg, ő-e az?
Gyimes sokáig vizsgálja, végre így szól bizonytalanul.

— Már csak a' lesz az.

A szolgabíró rápattan szigorúan:

— Mit himez, hámoz kend, mint a rossz lelkiismeret. Határozottan beszéljen! Maga gyanus ember, Gyimes. Vigyázzon magára! Magát megfizették a zsidók. Vallja be rögtön, mit kapott és kitől?

— Nem kaptam én semmit senkitől.

— Akkor hát miért mondja oly bizonytalan hangon, hogy Eszteré a hulla.

— Hiszen nem mondom én, kérem alásam . . . csak úgy gondoltam, de nem is gondoltam . . .

A szolgabíró megfenyegeti az ujjával.

— Már megint össze-vissza beszél. Egyenesen beszéljen és nézzen a szemembe, Eszteré, vagy nem?

— Nem tudom, kérem alásan.

— Tehát nem ösmeri fel?

— Igenis, nem — nyögi ki neki pirulva a megijedt Gyimes Ferencz.

— Elmehet kend, de vigyázzon magára, én is vigyázni fogok kendre. (Aztán odaszól a környezetének, de úgy, hogy a kívülállók is hallják.) Nem tetszik nekem ez az ember.

A következő tanuk, akik hallották, ho-

gyan járta meg Gyimes a vallomásával, már mind meg vannak félemlítve s nincs meg az erkölcsi bátorságuk, megbélyegző gyanut szedni fel, hát egyenkint azt vallják a rájuk szegzett szolgabírói szemek svengalizmusa alatt, hogy a h u l l a n e m a z E s z t e r é.

Végül jön a bánatos anya, az öreg Soly-mossyné, aki megnézvén az eltorzult, hetekig vízben volt, hajavesztett, felpuffadt tetemet, megborzongva rázza a fejét:

— Ez nem az én Eszterem. Soha se volt.

Ez döntött. A szolgabíró vidáman csapja össze az aktákat, még a kezeit is dörzsöli.

— No hála Istennek, nem Eszter, gondolta magában. Legalább még tart egy darabig az érdekes sport a zsidók ellen.

És ezzel bevégeződik az agnoskálás, a tekintetes urak ott hagyják a szomorú színhelyet s amint mennek a gyaloguton, oldalvást egy létrán női ruhákat látnak száradni.

Valaki figyelmezteti a szolgabíró urat.

— Ezek a ruhák voltak a hullán.

— Mit? A hulla ruhái? Nézzük csak meg.

Mind a ruhákhoz mennek, elől az öreg Soly-mossyné s amint megpillantja a tarka szoknyát, felsikolt:

— Istenem, ez az Eszterem szoknyája, még a fölt is ott van, amit rávarrtam!

A szolgabíró szinte meglántorodik a meglepő körülménytől.

Hogyan? A hulla nem az Eszteré, de a hulla ruhája az Eszteré. A homlokára üt: Hollah! S kinyílik előtte a nagyszerű, a vonzó panoráma, hogy a zsidók idegen hullát öltöztettek fel az Eszter ruháiba. És így kezdődik e pör világraszóló érdekes része. És a vizsgálat elkezdte ezt a phantomot kergetni s megy, megy a nyomokon, erőszakolva a lépéseit, megy jó h i s z e m ü l e g s ami akadály támad, eltávolítja, néha törvénytelen módon is, néha hamis tanukkal is, de mindig azon hiszembben, hogy az igazságot szolgálja és mindig azon hiszembben, hogy a közbejött akadály is csak egy mesterségesen lábuk alá vetett gáncs, mely hasonlóan hamis tanuzásból származik.

S így jönnek hosszú sorban hamis tanuk, csupa hamis tanuk. Hamis tanukkal dolgoznak a zsidók, hogy a keresztények hamis tanuit kontrakarirozzák és hamis tanukkal dolgoznak a keresztények, mert hamisak a zsidókéi . . . De mind a két fél meg van győződve a maga becsületes feladatáról, hogy az igazság győzedelme kedvéért viszi sorompók elé a hazugságokat.

Az igazság pedig ezalatt mélyen eltakarva, szinte kiáthatatlanul fekszik a hazugságok boglójára alatt.

gróf jelentést tett a királynak a többséggel folytatott tárgyalásáról s a minisztérium rekonstrukciójáról. Azok a miniszterek, akik a jobboldali pártokból kerültek ki és az a jobboldali képviselő, aki Baernreither helyébe a kormányba be fog lépni, azt a kötelezettséget vállalták magukra, hogy pártjukat a kiegyezési javaslatok változatlan elfogadására bírják.

Bécs, október 5.

A király ma délelőtt fogadta a képviselőház elnökségét; a király azt a kívánságát fejezte ki, hogy a képviselőház mielőbb le tárgyalja a kiegyezési javaslatokat.

Uj provizorium-kérés.

Bécs, október 5.

Thun gróf osztrák kormányelnök és Kaizl dr. pénzügyminiszter hétfőn Budapestre érkeznek, hogy Bánffy Dezső báró miniszterelnöktől egy kiegyezési provizoriumot kérjenek. (N. Fr. Pr.)

A kereskedelmi tárcza.

Bécs, október 5.

A „Wiener Zeitung“ mai számában császári kéziratot közöl, melyvel az uralkodó Baernreither József Mária dr.-t a kereskedelmi minisztérium vezetésétől kegyelmesen fölmenti.

Bécs, október 5.

A jobboldali körökben az a hír van elterjedve, hogy a király már kinevezte Dipaulit kereskedelmiügyi miniszternek.

Bécs, október 5.

A lapok egybehangzó jelentése szerint ő fel-sége kinevezte Dipauli báró képviselőt kereskedelmiügyi miniszterre; de ez a hír hivatalos oldalról még nem nyert megerősítést.

Az osztrák kvóta-bizottság.

Bécs, október 5.

Az osztrák kvóta-küldöttség mai első ülésében Schönborn gróftól választotta meg elnökének, Javorski lovagot alelnökének és Beer udvari tanácsost előadójának. A küldöttség elsősorban a magyar kvótaküldöttséggel való tárgyalás módjáról tanácskozott. Thun azt a kívánságát fejezte ki, hogy az osztrák küldöttség október 8-án Budapesten kezdje el a tárgyalást. Beer kifejtette, hogy a küldöttségnek előbb Bécsben

tisztába kell jönnie azzal, hogy Budapesten mily módon akar eljárni; egyébiránt gyöngékedésére való tekintettel kéri, hogy az első érdemleges ülést halasszák el. Thun erre azt válaszolja, hogy némelyek kétségbevonják a parlament munkaképességét s azt hiszik, hogy a kvótaküldöttség is csak színleges munkát fog végezni, valahogy a parlamentben is az obstrukció feladása csak harczi eszköz. Steinwender tiltakozik a miniszterelnök szavai ellen. Azt mindenki tudja, hogy Thun keresi az alkalmat, hogy a parlament munkaképtelenségét konstatálja, de úgy látszik, hogy alig tudja azt bevárni, mert fölteszi a kvótaküldöttségről, hogy csak félig-meddig alkalmas ügyet fog neki szolgáltatni munkaképtelenségének megállapítására. Határozottan visszautasítja a miniszterelnök inszinuációját. Thun azt válaszolja Steinwendernek, hogy ő úgy értette, hogy ez a látszat támadhatna; neki magának eszébe sem jutott ilyesmit állítani. A küldöttség ezután elhatározta, hogy jövő hétfőn Budapesten tartja első ülését.

Az osztrák helyzetről.

Prága, október 5.

A „Prager Abendblatt“ kifejti, hogy a kormány mit sem óhajt bensőbbben, mint azt, hogy a képviselőház munkaképes legyen és ha mégis számba vette azt az eshetőséget, hogy ez az óhaj-tása talán nem teljesül, ezzel csak azt bizonyította be, hogy reális tényezőkkel, nem pedig pusztá föl-
tevésekkel szokott számolni. A kormány a munkaképességet kívánta, de tekintettel kellett lennie a munkaképtelenség eshetőségére is és ezért, kötelessége tudatában, megtette erre az esetre is a megfelelő intézkedéseket. Aligha téves az a föltevés, hogy az ellenzék politikai akciójának tervét — bármily különösnek lássék is ez — főképp a többség magatartására alapítja. E tekintetben különösen a keresztény-szociális párt szervezetei voltak fecsegők, bizonyosnak mondván az ifju-cselhek oppozícióját a Magyarországgal való kiegyezés ellen. De ez a finomian kiesztelt számítás nem vált be s így az ellenzék egész terve megbomlott. Nem csoda tehát, hogy sajtójuk diadallármája hirtelen elnémult és helyébe igen csüggeteg hang lépett. A baloldal egész hadjáratának tehát egyetlen pozitív eredménye a jobboldal összetömrülése és a kormányhoz való szoros csatlakozása mellett csupán az obstrukció megszűnésében és a Reichsrath normális tevékenységében nyilvánkozik meg.

Bécs, október 5.

Az osztrák kvótaküldöttség mai üléséről a „Wiener Abendpost“ a következőket jelelti:

A jelenlévő miniszterelnök azt az óhaj-tását fejezte ki, hogy a kvótaküldöttség már e hó 8-án kezdje meg működését Budapesten, mert tekintettel arra, hogy most már a képviselőházban is öröndetes munkakészség mutatkozik, kívánatos volna, hogy ez a tény a kvótaküldöttség minél gyorsabb tárgyalásában is kifejezésre jusson. Ez volna a legjobb válasz azoknak, akik azt hiszik, hogy még mindig kételkedniök kell benne, hogy a Reichsrath teljes komolysággal látott a munkához. Beer előadó a határidő elodázását javasolta, mire Thun gróf miniszterelnök ujjal élénken hangsúlyozta, hogy maradjanak meg az eredetileg megjelölt időpont mellett, legfeljebb igen rövid idővel halasszák el a tanácskozás megkezdését az előadó egészségi állapota miatt. Végül abban egyezett meg a küldöttség, hogy 10-én kezdje meg a tárgyalásokat a magyar kvótaküldöttséggel.

A Reichsrath ülése.

Bécs, október 5.

Fuchs elnök csak tizenegy óra után nyitja meg az ülést. Az ő jelentései után a Ház folytatja a kiegyezési javaslatok első olvasását.

(A kiegyezés ellen.)

Roser hangoztatja, hogy immár a negyedik kiegyezés tárgyalásában vesz részt és sajnálja, hogy most olyan rossz kiegyezés van előtte, amely a parasztságot és a munkásosztályt megkárosítja. Jobb lett volna annak idején állandó kulesot megállapítani, mint évtizedről-évtizedre új tárgyalást kezdeni. Badeni a nyelvrendeletek kedvéért minden engedelményben részesítette Magyarországot, amiért Magyarország kvótáját emelni kellett volna. Magyarország azonban meglagadja ezt és kedvezőtlen gazdasági helyzetére hivatkozik. A szólo számokkal igyekszik bebizonyítani, hogy Magyarország közgazdaságilag tetemesen fejlődött. Végül fejtegetései értelmében két határozati javaslatot nyújt be, amelyekben azt indítványozza, hogy a Ház foglaljon állást a petróleum-vám és a söradó fölemelése ellen. (Tetszés a baloldalon.)

Schlesinger József (keresztény-szocialista) szemérettel a többségnek, hogy oly kevésbé vesz részt a kiegyezési javaslatok megvitatásában. A kiegyezésre nézve megjegyzi, hogy a nehézségek oka nem annyira Magyarország, mint inkább diplomáciánk, amely a legnagyobb kudarcokkal működik. De mi nem fogjuk eltűnni, hogy népünket gazdaságilag tönkretelgyék és az örvény szélére jut-

II. Nincs minden könyre zsebkendőnk.

Ez a szépirodalmilag megrajzolt kép, ez a kis vázlat jobban adja meg a kulcsát a hulla-usztatási s következőkép a rituális nyak elvágási vád keletkezésének, mint a tárgyalások és perbeszédnek.

De ez már régen volt (hála Istennek elmult) s most csak azért hozzuk elő, mert a Dreyfus-ügy hazugságai is hasonló forrásból erednek. Nem lehet elhinni, hogy csupa gazemberek ennek az ügynek a szereplői, de az több mint bizonyos, hogy csupa hazugságokba van begöngyölgetve az igazság itt is. S ezért kellett előre bocsátani a dadai történetet, igazolásul annak, hogy lehetséges, miszerint talpig becsületes emberek is harcolhatnak nemtelen eszközökkel. Az igazság keresése is fájulhat meggondolatlan szenvedélylyé.

A Dreyfus-ügy egyike azoknak a kérdéseknek, melyeket a magyar és osztrák sajtó ugyszólván ráerőszakolt a közönségre. Egyebütt kisebb dimenziókban pertraktáltatott s alapjában kivált Európa egyéb népeire nem volt eleinte egyéb, mint egy esetleges birói tévedés, mely a „hírek“ közt negyven-ötven sort érdemel meg. Birói tévedés, vagy birói visszaélés. Egyik se nagy ritkaság a világegyetemben, száz és száz történik és fog történni, míg emberek ítélnek emberek felett. S azon-

felül Franciaország messze van innen, az ő birói eljárásai kevésbé érdekelnek minket. S azonfelül birói tévedés bizonyára itthon is van — de annak a fessegetésére lusták vagyunk.

A mai Párisnak megvan a maga szerencséje, minden csekélységgel figyelmet kelteni a világban, a krinolinnal, a krikrivel és a Dreyfus-ügygyel. De most ez egyszer nem irigyeljük szerencséjét. Még kevésbé dicsérhetjük a saját kiskorúságunkat, melyben minden sületlenségbe beugrunk. Csattogtattuk a krikrít, mert divat volt a szajnaparti városban, elcsufítottuk hölgyeink természetét, mert a francia császárné viselő volt és dühöngtünk Dreyfus ellen, vagy siránkoztunk föltötte és foglaltunk állást pro és kontra, és tárgyaltuk lapjainkban napról-napra hasábokon át, holott a hazai belügyeknek sorok se jutnak, nem hasábok.

Az „Országos Hírlap“, bár maga is talán több tért adott a Dreyfus-ügynek, mint kellett volna, mindig amellet volt, hogy lehetőleg bagatellizálni kell a kérdést. A sok különféle alak, mely napról-napra kiugrott e szenzációból, egyik se volt rokonszenves, se a Valsin Esterházyak, se a Zolák és Scheurer Kestnerek, intrikusok, poseurok, csalók és dicsőséghajhászok. Még kevésbé a marakodó francia lapok, melyek napról-napra a hazugság fertőjéből hozták fel közleményeiket. Mindenki valamit akart e szomorú drámából: szegény Drey-

fus nem átalították volna fontszámra kimérni, még az orleansi herceg is e nyomorultból akarta kihozni a maga koronáját. Egyetlenegy rokonszenves alak volt, akin vérzett az ember szive a távolból, egy bánatos asszony, az elítélt neje, Dreyfus Lucie. A többi mind undorító, a feudálisok, klerikálisok, monarchisták, köztársaságiak, akik ebben a kérdésben kívántak megütközni és diadalmaskodni ellenfeleiken; a szöszátyár humanisták, akik frázisaikkal álltak ki a piacra; a romlott lelkű katonák, akik a kardjaikat esörgették; a gyámoltalan miniszterek, kik a fejüket félénken a válapoczkák közé huzzták.

Nem volt ez már még csak szép téma sem. És ha szükség lett volna magyar lapnak állást foglalni, hogy mi történjék, mi a revízió ellen irtunk volna, mert Dreyfus el volt ítélve illetékes birói által.

És mert sehol a világon nem szokás ítéleteket feloldani azért, mert egy csomó újságnak és egy pár föltűnni vágyó szöszátyárnak azt tetszik kiabálni, hogy az elítélt ártatlan. Szépen nézne ki a judikatura, ha az elítéltek mellett pártokat lehetne gyűjteni odakünn s ha az ítéletek lerántásából pörrevíziók következhetnének.

Igaz, hogy a Dreyfus elleni ítélet nem volt egészen megfelelő, sok alakosság sértetett meg s ezek közt lényegesek.

tassák. A szónok ezután részletesen polemizál a pénzügyminiszter legutóbbi beszédével. A miniszterium és vele együtt a pénzügyminiszter nem barátja a dolgozó népeknek. Magyarország eljárása a kiegyezés kérdésében annál kevésbé tűrhető, mert Magyarország teljesen el van zsidósodva. Az előterjesztett kiegyezés Ausztria legelőkelőbb érdekeit Magyarországnak szolgáltatta ki. Végül a leghatározottabban visszautasítja a kiegyezést, amelyet voltaképpen a magyar zsidósággal kötnek, amely addig akar szipolyozni bennünket, amíg Magyarország önállóságot teheti magát. (Tetszés a keresztény-szociálista párt padjain.)

Lugeter Károly (keresztény-szociálista) azt mondja, hogy az aranyvaluta behozatalára vonatkozó három törvény csak a nagytöke érdekeit szolgálja. Az osztrák-magyar bankra vonatkozó törvény meghajlás Magyarország előtt és kiszolgáltatja a bankot Magyarországnak. A szesz-, sör- és cukoradóra vonatkozó javaslatok ajándékok a gyárosoknak, a petrolumadó komplementum Galiciának. Hogy megnyerjék a képviselők támogatását a fogyasztási adók részére, azt mondják, hogy az országok is kapnak abból valamit. A statisztika voltaképpen semmit sem bizonyít, mert a magyarok képesek volnának statisztikailag kimutatni, hogy nemcsak fizetniük nem kell, hanem még nekik van kapnivalójuk mitőlünk. Az aranyvaluta a zsidóvalutakonfesszió, az ezüstvaluta a keresztény valutakonfesszió. Ezelőtt az ifju-csehek, talán két vagy három kivétellel, elleneztek az aranyvalutát; a katolikus néppárt tagjai is ellene voltak az aranyvalutának. Ép úgy ellene vannak annak a lakosság földművelő és iparúzó osztályai is. Az aranyvaluta hívei a szociáldemokraták, akik attól a mostani társadalmi rend elpusztulását várják és a nagy töke nagy zsidói. A pénzügyminiszter ez utóbbiakkal tart. Az aranyvaluta behozatalának következményei máris mutatkoznak. Ez év első hét hónapjában a nemesérczek behozatala 16 millió forintra, a kivétel pedig 42 millió forintra rugott. (Halljuk! Halljuk!) A kereskedelmi mérleg egyenesen megdöbbenő módon rosszabbodott; a kereskedelmi mérleg passzívuma 68 millióra rug. Az aranyvaluta behozatala szerencsétlenség Ausztriára nézve. (Helyeslés balról.) A bankkérdésre áttérve azt mondja a szónok, hogy a pénzügyminiszter nézetei ebben a tekintetben kolosszális módon megváltoztak. Mint képviselő, azt hirdette, hogy állítsunk külön bankot; mint pénzügyminiszter, azt mondja, hogy ez tönkre tenne bennünket. Sziveskedjék a pénzügyminiszter ezt megmagyarázni. Ami a közvetett adókat illeti, a szónok pártja ellenzi azok emelését. Erkölcstelen dolog azzal érvelni e mellett, hogy azt mondják, az országokra is fog esni azokból valami. De ha már fogyasztási adókat hozunk be, legalább a magunk számára kellene azt tennünk, nem pedig a magyarok számára. A vám- és kereskedelmi szövetségénél mind a két félnek becsületesen kell eljárnia. A vasutak ügyében is rendet kell teremteni.

Dalmáciát, valamint Boszniát és Hercegovinát is a mi országainkkal kell egyesíteni, de erről nem szólt egyetlenegy miniszter sem, mert mindnyájan terden csuszkáltak a magyarok előtt. (Élénk tetszés balról.) A szónok a vasutak megváltását sürgeti. A mi minisztereink a magyarok inasai. (Viharos helyeslés.)

Lupul alelnök csönget. (Ujabb viharos helyeslés.)

Lugeter beszédét folytatva: A kvótára nézve igazságos felosztást kívánunk, mert nem akarunk a magyarok adófizetői lenni. A szónok pártja teljes fölvilágosítást kíván a Magyarországgal kötött titkos szerződésről, a junktimról, valamint arról, hogy minő megállapodása van a kormánynak az ifju-csehekkel. (Élénk helyeslés balról.) Nem akarjuk az aranyvalutát, de osztrák állami bankot akarunk. Nem akarjuk a fogyasztási adók emelését; a becsületes vám- és kereskedelmi szövetség és az országok erejének megfelelő kvóta, ez volna az igazságos kiegyezés. Ezután a szónok a katolikus néppárt és az ifju-csehek állásfoglalásáról szól a kiegyezéssel szemben. A magyarok szerencséje és előnye az, hogy értenek az Ausztria népei közt dúló viszálykodás kiaknázásához. A nyelvredeleket kedvéért a csehek föláldozzák népüket. A nyelvredeleket a többi népekkel Ausztria megvédésére, a magyarokkal tartanak, akik legnagyobb elnyomói a szlávoknak. A szónok felolvassa a „Narodni Listy“ egy cikkét, amely azt tanácsolja, hogy addig ingereljük az obstrukció bestiáját, amíg az a Reichsrath bezárására fog vezetni. Ebben a harcban — ugymond a szónok — volt egy pillanat, mikor lehetséges lett volna a katolikus néppártra nézve, hogy a németek mellé álljon és az ő javukra döntse el a harcot. Azoknak a németeknek a javára, akiket igaz osztrák szellem tölt el. Azt beszélük, hogy Dipauli báró kereskedelmiügyi miniszter lett. Fontolja meg a báró ur, hogy pártja czímében benne van a katolikus szó. Én pedig — ugymond Lugeter — kijelentem, mint katolikus, hogy a katolikus vallásnak egyáltalában semmi köze e párt machinációjához. (Élénk helyeslés balról.) Kijelentem, hogy a szolgaságból való felszabadítást szívemen hordom. Addig folytatom a harcot, míg meg nem lesz köve a béke, a birodalmunkhoz méltó béke. Tiltakozom az ellen az állítás ellen, mintha én vezér volnék ebben a harcban. Én csak közkatona vagyok. A szónok e szavakkal végzi beszédét: Meg kell változnia ez állapotnak és ha Isten úgy akarja, meg is fog változni! (Hosszantartó élénk tetszés és taps a baloldalon.)

Noske (német-haladópartí) képviselő rámutat arra, hogy a ház többségéből egyetlen képviselő sem jelentkezett szólásra, hogy a kiegyezési javaslatokért helyt álljon. Mint Bécs város képviselője kijelenti, hogy a javaslatoknak az a része, amely a közvetett adókról rendelkezik, egyszerűen s z ó r a

se m é r d e m e s. Az adóztatásnak ezzel a némevel egyáltalán szakítani kellene. Azután a söradó térbe veit emelése ellen fordul, majd fölvilágosítást kér arra nézve, vajjon a kormány esetleg az alkotmány megsértésével a 14. szakasz alapján akarja-e a kiegyezést az országra ráoktrojálni. A kormány azáltal, hogy erre nézve hallgatásba burkolódik, csak megerősíti azt a nézetet, mintha csakugyan ez volna a szándéka. A szónok ezután ismerteti a 14. szakasz történetét. Schmerling azt mondta erről a szakaszról, hogy ha veszedelmessé válhatnék az alkotmányra nézve, soha sem vételt volna fel a törvénybe és a császár sem adta volna hozzá szentesítését. Nem lehet kétség aziránt, mondja a szónok, hogy a 14. szakasz alkalmazása a kiegyezésre, a törvény szelleme szerint a k o t m á n y s é r t é s v o l n a. Neglepfő dolog, hogy a magyarok, akiknek rendkívül fejlett alkotmányossági érzéket tulajdonítanak, a 14. szakasznak most annyira kedvelt értelmezését oly hidegen fogadják. Ha a magyarok feláldozzák alkotmányos érzületüket, igen nagyra kell lennie annak a haszonnak, amit a kiegyezésből huznak. Ámde az alkotmány mögött áll a jog és a nép. Ha a nép az ily alapon kirótt adók fizetését megtagadja, akkor kár, hogy a szuronyok nem a népek, hanem a kormánynak állnak rendelkezésére. De a nép hálát fog adni azoknak, akik ragaszkodtak ahhoz a meggyőződéshez, hogy az esküt meg kell tartani. (Tetszés a baloldalon.)

Hannich (szociáldemokrata) képviselő első sorban az aranyvaluta mellett foglal állást, mert ha jobb a valuta, akkor ez a munkások béreibe is kifejezésre jut. Természetesen nem olyan aranyvalutát akar a pártja, amelyből semmit sem látni, mert nikkel és papirpénzzel gazdálkodnak tovább is. Azután a pénzügyminiszterrel polemizál, aki azt mondta, hogy társadalmi politikát nem lehet egy bizonyos osztály érdekében üzni: pedig a kiegyezés sok tekintetben épen ezt teszi. A sörfőzőknek és pálinkázóknak szánt előnyök nagyrészt a nemességnek válnak javára és a cukorprémiumok is csak egy bizonyos csoportnak nyújtanak előnyt. A sz o c i á l d e m o k r a t á k u g y a n a z t a k a r j á k, hogy az osztrák ipar számára maradjon meg a magyar piac, de az ár, amelyet ezért fizetni kellene, nagyon magas. A magyar piac nem lesz megtartható, mert Magyarország rendkívül buzgulodik azon, hogy mindenféle kedvezményekkel mesterségesen megteremtse iparát és ha ez meglesz, függetleníti magát. De ezt a magyar ipar osztrák pénzén teremti meg s azért a szociáldemokraták a munkásnép ez újabb megterhelése ellen fognak szavazni. (Tetszés.)

Chlari képviselő (német haladópartí) azt mondja, hogy a most tervezett kiegyezést az iparosok nem szavazhatják meg. Sajnálja, hogy Ausztriában nem csinálnak modern gazdasági politikát. Kereskedelmi politikánk sokat szenved a miatt,

De erre meg volt a bírák mentsége, hogy nem lehetett az ügyet nyíltan tárgyalni, az államnak magas érdekei miatt.

A Dreyfus-pártiak nem hajoltak meg ez érv előtt s azt törekedtek elhíttetni a közönséggel, hogy a bírák hazudnak s hogy ítéletük rosszhiszemű volt. Mert ha nem lett volna rosszhiszemű, miért elleneznék a revíziót?

De ez csak az exaltáltakra hatott, a nyugodt eszű emberek el nem hitték, hogy a katonai bíróság minden tagja gazember, aki tudva ártatlant ítél el oly kegyetlenül. Nem, ezt nem lehetett elhinni. Ennyi szörnyeteg nem juthat egy csomóba egy civilizált országban. Sőt ellene volt a legrövidebb logika. Mert ha egy bünbánda arra szövetkeznek, hogy mindenáron elítéli Dreyfust, ha ártatlan is, a legfőbb dolga semmi alakiságot meg nem sérteni az ítéletnél. Ez csak világos. Hagyta volna Dreyfust, hadd védje magát, hadd legyen meg minden forma — s megy az Ördögsgizetre punktum.

Igy állott az ügy első stádiumában, a Zola-féle kirohanások idején a revízió iránti kívánság nem volt jogosult, sőt annak elrendelése hiba lett volna a kormányzati raison szempontjából.

De a Henry-féle öngyilkosság óta, mikor kitudt, hogy az egyik, bár csak a pör után keletkezett Dreyfus elleni bizonyíték hamis

volt, megváltozott a kérdés. A revízió megtalálta azt a pontot, amelyben teljes bizottsággal megveheti a lábát s maga az egész ügy kilépett szűk keretéből s valóságosan európai érdekességű ügyggyé lett, mert egy mély bepillantást hagyott vetni Franciaország belső romlottságába. A nemzet, mely századokig világító fátyla volt Európának, tisztátalan és rothad, a belpoklosság összes tüneteivel.

..

Csak ez a része érdekes a nagy komédiának és csak ez bír jelentőséggel. Maga az a dolog, hogy Franciaország miképp szolgált polgárai közt igazságot, igazán a legsajátosabb belügye, amibe szinte illetlen beleszólni. És a magyar sajtó valami okosabbat is tehetne, mint a legkülönbözőbb hazugságokat, nyilatkozatokat, kombinációkat, kijelentéseket, jóslásokat és leleplezéseket longum et latum tárgyalni, mintha Magyarország sorsa is attól függne, hogy mi lesz Dreyfusszal? Akármi lesz. Hiszen nincs nekünk zsebkendőnk minden könnyre...

Az olvasók már méltán bosszankodnak és méltán kérdehetik:

— Hogyan jutunk mi ehhez a Dreyfus urhoz?

Itthon is történnek igazság dolgában kétes ítéletek, mint a Kassicsé vagy mint a

Gárdosé, de ezekre nincs tintánk, — mert hát csak a Dreyfus a sikkes téma.

Különbö is az egész Dreyfus-ügy — készen fekszik fejleményeiben az okos ember előtt.

A Brisson-kabinet engedett a raisonnak és kimondta a revíziót. Azaz átutalta a semmitűszékre. Azaz egy s z e n v e d é l y c s i l l a p í t ó j á t é k r a s z á n t a m a g á t.

Már most tehát vagy úgy áll a dolog, hogy Dreyfus csakugyan bünös és akkor kimondja a semmitűszék is a revíziót, és akkor új tárgyalás lesz, de megint csak katonai törvényszék előtt, katonai formákban s az se Párisban, (mert Párisba többé Dreyfust be nem hozzák) hanem valamely tengerparti városkában és újra elítéli Dreyfust; vagy pedig csakugyan ártatlan Dreyfus és akkor a semmitűszék nem mondja ki a revíziót.

Az olvasó ez okoskodásig jutva, így szólhatna közbe:

— Hiszen épen az. Ebből végre mégis meg fogjuk tudni az igazat.

Oh dehogya! Az is lehet, hogy Dreyfus bünös, csak hogy nem egyedül s ez esetben se lesz revízió. Hasztalan reménykedés tehát, az igazságot sohase fogják ők megtudni. Az igazság mélyen eltakarva, szinte kiáshatatlannal fekszik a lapok által is felkotort hazugságok boglyája alatt.

hogy kereskedelmi szerződésünk megkötésénél nem osztrák kereskedelmi politikát, hanem magyar agrárpolitikát követnek. Az ipar számára Magyarországon sokkal kedvezőbbek a feltételek, mint Ausztriában. Ausztria többet visel a közös terhekből, mint amennyit elbir. Ez a kiegyezés elfogadhatatlan, mert a viszonyok rosszabbodása mellett új terheket ró a népre. (Tetszés a baloldalon.)

(A vita berekesztése.)

Elnök bejelenti, hogy Jaworski képviselő indítványt nyújtott be azért, hogy a Ház a kiegyezési javaslatok előzetes tárgyalása és jelentésével végezt 48 tagu bizottságot válasszon. Fölveti a kérdést, hogy támogatják-e az indítványt?

Az indítványt támogatják és tárgyalás alá veszik.

Elnök: Pfersche dr.-nak adja meg a szót. Pfersche dr. (német-szabadalvü) az ülés berekesztését indítványozza.

Az indítványt elvetik.

Czeoz lovag (lengyel) a vita berekesztését indítványozza. (Ellenmondás balról.)

Kaiser névszerűt szavazást kér a vita berekesztéséről.

Az indítványt elfogadják és a vita berekesztését névszerűt szavazással 181 szavazattal 149 ellenében elhatározzák.

Elnök kéri a még feliratkozott képviselőket, hogy vezérszónokot válasszanak.

(Helyreigazítások.)

Berks lovag (szláv-keresztény-nemzeti szövetség) helyreigazítás céljából szólal fel és kijelenti, hogy a szláv-keresztény-nemzeti szövetség egészen távol áll attól a cikktől, amelyet Kaiser képviselő a „Slovenski Narod“-ból idézett, s amely szerint a szlovének hármilyen kiegyezést megszavazhatnak, mert a gazdag országok fizetik meg a kiegyezés árát és ők passzívok. A szövetség tiltakozik az ellen, hogy aktív és passzív tartományokat különböztessenek meg.

Blanchini (dalmát) kijelenti, ugyancsak helyreigazításképpen, hogy ha Dalmácia csakugyan passzív volna, annak a németek az okai, mert ezt az országot valamennyi német kormány elhanyagolta. (Zaj a Schönerer-párton.)

(Az új napirend.)

Elnök bejelenti, hogy az igazoló-, kérvényi- és mentelmi bizottság választását a pénteki ülés napirendjére tűzi és ajánlja a következő napirendet: 1. a kiegyezés első olvasásának folytatása. 2. a két ideiglenes költségvetésre vonatkozó császári rendelet, 3. az állami hivatalok fizetését szabályozó kormányjavaslat első olvasása, 4. Kronawetter képviselőnek Badeni ellen adópénzek eltékozlása (Reichswehr) miatt emelt vád alá helyezését indítvány, 5. a jelenlegi kormány ellen beadott vádindítványok, 6. a 13. ülés utolsó ülésén történt események miatti Badeni gróf ellen beadott vádindítványok.

Danielak (ruthén): Mikor jön a galicziai kivételes állapot?

Elnök: Azt hiszem, a munkarend elég tartalmas. A napirendhez Hofmann von Wellenhof képviselőt illeti a szó.

(Tiltakozások.)

Hofmann von Wellenhof (német néppárti) azt kérdezi az elnöktől, miért változtatta meg a vád alá helyezési indítványok tárgyalásának sorrendjét, továbbá, akarja-e az elnök a házszabályok értelmében első sorban a sürgős indítványokat tárgyalás alá bocsátani.

Elnök az első kérdésre azt válaszolja, hogy az egyértelmű indítványokat összefoglalta és aszerint állapította meg a sorrendet, a második kérdésre vonatkozólag hivatkozik a napirendre, amely szerint a kormányjavaslatok első sorban tárgyalandók. Az ő nézete szerint kivételes dolog, ha sürgős indítványokat kormányjavaslatok előtt tárgyalnak. Egyébiránt előde, Chlumeczyk elnök gyakorlatához fogja magát tartani és az ülés egy részét a kormányjavaslatok, másik részét a sürgős indítványok tárgyalására fogja szánni.

Hofmann von Wellenhof ebben nem nyugszik meg, mert a házszabályok szerint a sürgős indítványok azonnal tárgyalandók. Figyelmezteti az elnököt arra, hogy pártja már Chlumeczyk eljárása ellen is tiltakozott.

Pergelt dr. (német haladóparti) szintén tiltakozik az elnök felfogása ellen és arra hivatkozik, hogy a nyelvkérdés dolgában beadott sürgős indítványok mennyire fontosak a németiségre nézve. A házszabályokból igyekszik kimutatni, hogy a sürgős indítványokat elsőbbség illeti meg, mert különben a kormány számtalan javaslat benyújtásával megghusíthatná a sürgős javaslatok benyújtását és tárgyalását. Chlumeczyk bárá ilyen alkalommal esetről-esetre kérdést intézett a házhoz. A német haladópart az elnök felfogásán alapuló minden ilyen eljárást törvénytelennek fog tekinteni. Végül

kijánja, hogy a szolgák fizetéséről szóló javaslat a költségvetési provizóriumok előtt tárgyalassék és akkor pártja indítványainak sürgősségéről prejudicium nélkül lemond ennek a javaslatnak a javára. Indítványt tesz ebben az értelemben.

Zeller (szociáldemokrata) hozzájárul Pergelt indítványához, de sürgeti a galicziai kivételes állapotokról szóló rendeletek tárgyalását.

Elnök kijelenti, hogy ezeket a rendeleteket a vádindítványok elintézése után tűzi napirendre.

Stürkgh (német haladóparti) és Mauthner (szabad-német egyesületi) csatlakoznak Pergelt tiltakozásához.

Luoger (keresztény-társadalmi) szintén csatlakozik Pergelt tiltakozásához, Elismeri, hogy a kormányjavaslatok első sorban tűzendők a napirendre, de a sürgős indítványok a napirend előtt intézendők el. Meg fogja szavazni azt az indítványt, hogy a szolgák fizetéséről szóló törvényjavaslat megelőzze a költségvetési provizóriumok tárgyalását.

Elnök önszántából számot vet Pergelt indítványával, megváltoztatja a napirendet és bezárja az ülést.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz.

A Dreyfus-pör revíziója.

(Távirati tudósítások.)

Manau főállamügyész ma átadta a semmitőszék elnökének a Dreyfus-pör revíziójára vonatkozó indítványát. Ezzel az ügy kizárólag az igazságszolgáltatásé lett és nem fog semmiféle politikai áramlattól sem függni.

Mai távirataink a következők:

Páris, október 5.

A „Temp“ arról a nagy mozgalomról emlékezik meg, melyet a Picquart ellen folytatott mesterkedések idéztek elő.

„Picquart-t most hazaárulással vádolják, mert a „petit bleu“ hamisítását nem lehet rábizonyítani. A haditörvényszék tilkos eljárása, a misztériumok, a zárt ajtó, egy szóval az „ancienne régime“ maradványai nyugtalanítják a közvéleményt. Egyszerűen érthetetlen, hogy ellenfeink miért igyekeznek még most is meggátolni a revíziót. Mert micsoda ellenvetés az, hogy meg vannak győződve Dreyfus bűnösségéről. Hisz akkor megnyugtathatják bátran a háborgó közvéleményt. Mert ha Dreyfus tényleg bűnös, ellenfeink a revízióval a legnagyobb diadalt arathatják.“ (N. Fr. Pr.)

Páris, október 5.

A „Matin“ szerint Sarrien igazságügy-miniszter a tegnapi minisztertanácsban bejelentette, hogy az államügyesség azzal a kérdéssel foglalkozik, vajjon megindítsa-e a lapokban megjelent és a hadügyminisztert sértő levél miatt a büntető eljárást.

Páris, október 5.

A „Matin“ szerint Manau főállamügyész meg van róla győződve, hogy a semmitőszék a pör revíziója mellett fog nyilatkozni, mert úgy vélekedik, hogy a Henry vallomásáról fölvevett jezőkönyv az az új faktum, amely a revízióhoz szükséges.

Páris, október 5.

Zoláné megczáfolja azt a hirt, hogy férje visszavért Párisba.

Berlin, október 5.

A „Kreuzzeitung“ második számát lát a Dreyfus-ügy mögött. Az ügyben igen jelentékeny elsikkasztott összegek szerepelnek, amelyeket hamisított okmányokkal fedeztek. A jelek, amelyekből ezt lehet következtetni, egyre szaporodnak. A kompromittáltak száma igen nagy és a legnagyobb állásu emberekig terjed. A mértékadó körök még mindig attól félnek, hogy a leleplezéseknek nagy visszahatásuk lesz s ez okból attól kell tartani, hogy a Dreyfus-ügy még mindig nem érte el csúcspontját, sőt ellenkezőleg, az ügy csak most válhatik igazán veszedelmessé.

A Dreyfus-pörről.

— Björnson levele. —

Bécs, október 5.

Björnster Björnstjerne, a norvég költő, a következő levelet írta a „Neue Freie Presse“ szerkesztőjének:

Meddig ér el az igazság?

Meddig köteleességünk az igazság mellett tanuskodni? Meddig köteleességünk meghallgatni?

Az ország határáig.

Igen, mikor így papíron van, akkor mindenki érzi, hogy milyen kiforgatott és balga dolog ez. Hogy Európában ez az állami morál, az mindegy. Az csak azt bizonyítja, hogy az állami morál nagyon messze elmaradt a magán-erkölcsöktől. Némi dologban még azon a régi fölfogáson alapul, hogy a határon túl levő nép „ellenség“, akikkel szemben az erkölcsi törvények hirtelen megváltoznak és ellenkező módon szólnak.

A francia nép csaknem egyhangulag vallja, hogy a Dreyfus-ügyben egy tanuvallomás sem érvényes, mely a határon túlról jön. És ezt ők úgy hívják, hogy: „urak a saját tulajdon házukban.“ Az a bűn, amellyel Dreyfust vádolják, olyan természetű, hogy azt egy ember nem követthette el. Kettőnek kellett benne részesnek lenni. És megesett a nagy tragédia közepette az a komikum, hogy azok, akikkel állítólag együtt követte el a bűnt, odaállnak az ország színe elé és fölmentik magukat, anélkül, hogy a francziák csak egy pillanatig is megütközzenek ezen. Összegyűjtöttek egy csomó okmányt s mivel ezek az okmányok francia földön irattak, bizonyíték-számba veszik őket. Az élő emberek azonban, akik ezeket az írásokat megnézték, nem francia földön élnek s azért természetesen nincs joguk a tanuskodásra.

Hogy ez örültség, azt minden német belátja! Ha azonban az igazság köteleességei őket szólítják sorompóba, ők is így tesznek. Nincs joguk tanuskodni, mert a határon túl laknak!

Egy — különben eléggé jellemző — különbség mégis van. Franciaországban a felizgatott nép fantáziája tiltja meg a kormánynak, hogy máshol keresse az igazságot. Németországban ellenben maga a kormány az, amely a régimódi állami morál szerint cselekszik. A nép már sokkal tovább jutott, a nép már szeretné, ha a kormány beszélne.

A német nép azonban annyira át van hatva az állameszmétől, hogy magára engedi oktrojálni a kormánytól ezt az értéktelen erkölcsi fölfogást. Sem a parlamentben, sem a sajtóban nem száll sikkra senki egészségesebb fölfogásért.

Azzal vizsgáltatják magukat, hogy mégis beszéltek már valamit. Bülow ur megmondta, hogy Dreyfus ártatlan — amíg bűnösségét Németországgal hozzák kapcsolatba, egyuttal azonban azt is mondta, hogy Esterházy és Picquart nevét csak két hónapja hallotta először.

Ennek a nyilatkozatnak két hibája van. Sokkal később jött, semhogy, mint pusztá nyilatkozat, valami hatást érhetett volna el. Ebben a pillanatban bizonyítókkal kellett volna előállni. És ekkor a nyilatkozat második része lerontja az elsőt.

Mondhatjuk tehát, hogy itt nem beszéltek semmit sem. E nyilatkozat mögött senki sem rejthetik el, akinek állásából kifolyólag köteleessége lett volna magasabb felelősségérzést tanusítani.

Tíz év múlva mindenki csodálkozni fog azon, hogy nem fogadtak el tanuskodást és nem tanuskodtak, mert a két országot határ választotta el. A barbárság egy nemének fogják ezt tartani. Ehez a forduláshoz a Dreyfus-ügy adja meg a legerősebb lökést.

Az én időmben semmi sem hozta ilyen nagy háborgásba a köztudatot és semmi sem indította arra, hogy az ország határait ilyen haragos lelkesedéssel ostromolja. Semmi más esemény nem hívta ki ennyire a népek ítélletét.

Mától kezdve nem fog olyan könnyen menni, hogy az igazságérzést politikával elnyomják. Faj és vallási gyűlölet meg rosszindulat nem merik majd a patriotizmus zászlóját lobogtatni.

Azt hiszem, én is azok közül való vagyok, akik legjobban átértékelték azt a gyalázatosságot, amelyet a Dreyfus-ügy fölszínre hozott. Azért van ez, mert a részvét és a tanuskodásra hajló lelki ösztön a legenergikusabban és állandóan működő erői életnek. Nem szégyenlem kimondani, hogy ezek az érzések előrehaladó korommal együtt erősödnek. A Dreyfus-esemény megfosztott álomtól és munkakedvemtől, noha „külföldi” vagyok. Ha még valami olyasféle történnék, mint ami Picquart-ral történt, akkor semmi egyéb nem gondolhatok majd. Egészen megbetegít ez a dolog. Ezt ki kellett itt mondanom, mert ez és csak ez magyarázza meg, hogy megkísérletem a segítségnyújtást. Sokan azt mondják: Mit használ ez? Itt semmi más nem segíthet, mint egy csattanás jogi bizonyíték, olyan, amilyennel Henry neve van most kapcsolatban. De én azt felelem: Hogyan szerezzünk ilyen bizonyítékot?

Ezer uton és ezerféle eszközzel öntjük a nyugtalanságot mindenkinek a lelkébe s a büszke francia nép már nem is gondol egyéb, mint egy igazságtalanság lehetőségére, amelyet az ő jelenlétében követtek el. Ez utóvégre is katasztrófát fog előidézni, nevezetesen a bűnösök egyikét olyan tetteire indítja, mely megnyitja a zsilipeket és kiengedi a fölháborodás haragos hullámain, amelyek az igazság útját erőszakos módon is megcsinálják. Először az én szavaim is — a nyilvánosság nem ismeri valamennyit — hozzájárultak, ha csak kis mértékben is.

Nem tudtam elnézni, hogy az egyik határon egy igazságra szomjuhozó nép mindenáron azon volt, hogy egy bűnt elkövessen, s a határ másik oldalán egymásik nép áll, amely megakadályozhatná a bűnt, de nem akarja.

Akadnak olyanok is, akik gúnyolták a franciákat, mert kétszínűen viselkedtek. Ezek a gúnyosok a szerint a példa szerint cselekedtek, amelyet a biblia is megőriz: „Köszönöm neked, óh istenem, hogy nem vagyok olyan, mint ama bűnös.”

A télen hallottam Rómában, hogy Hohenlohe-Schillingfürst kancellár többek előtt kinyilatkoztatta Dreyfus ártatlanságát. Én ezt csak másoktól hallottam, olyanoktól, akik első és második kézből kapták a nyilatkozatot s akik ugyanígy vélekedtek, többek közt egy, a kancellárnál is magasabb állású személyiségtől. Hallottam, hogy ezt már ismételtén és nagy indignációval mondta Hohenlohe.

Hogy milyen benyomást tett ez rám, azt abból is láthatják, hogy sieltem a kijelentést a nyilvánosság elé vinni, amint biztosat hallottam hitelességükről.

Ez így történt:

Mi vidéken voltunk és visszatértünk Münchenbe, mikor Lenbach tanár szolgáját hozzám visszaküldte azzal a kérdéssel, mikor találhat. Később eljött egy közös barátunk és azt mondta, hogy Hohenlohe herceg egy nyilatkozatáról van szó, melyet a Dreyfus-ügyben tett. A kérdéses nyilatkozat rendkívül érdekes és nyilvánosságra kell hozni. Lenbach beteg lett és így én mentem hozzá. Egész nap melancholikus volt és sokat szenvedett. Ebből a hangulatból kifolyólag mesélte, mondta el nekem azt, amit én közöltem. Természetes, hogy hitebben és részletesebben beszélt. A bűnös neve nyilvánosan szóvá lett tőve — és én futni hagytam. Ami olyan nagy batást tett Lenbachra, az azon nyíltság, melylyel a herceg beszélt. Mert Lenbach azt hitte, hogy kiterő feleletet fog kapni. De nem így történt, a herceg beszélt, mintha azt az egész világnak szabad volna tudnia. Nem volt hát titok.

A megjegyzés, melyet a nazarethi-ről közöltem és amelyet tévesen a hercegnek tulajdonítottam, szépen odailleszt ahhoz a hangulathoz, melyben Lenbach volt. A zsidók ellen való ellenszenv, az ő véleménye szerint, ellentmondana a tényeknek. Műszen vallásunk alapítója is zsidó volt és a szegény Dreyfus, aki annyi megadással bűnbödőlt másokért, csak egy nagy példát követett. Az én felfogásom szerint a hercegnek csak tisztaságára válhatott, hogy amint azt én akkor hittem, úgy gondolkodott.

De a tisztesség nagyon nagy lett volna számára.

Lenbach kedélye és hangulata kell ahhoz, hogy valaki ilyet mondjon.

A „Kölnische Zeitung”-ban megjelent demütire, mely később rövid közleményemre felelt, amelyben igazán nem sérthettem senkit, sem pedig veszélyes dolgot nem tartalmazott, máig sem válaszoltam. Az nem volt nemes vonás. Azt mondták, hogy a dolog a francziák és németek közt levő jó viszonyt zavarhatja meg. Mintha a francia kormányzat nem tudná már réges-régen, mit gondol a dolog felől a német nemzet?

Én végeztem. De két dolgot, melyet a sajtó legnagyobb része is hangoztatott, meg kell még említenem.

Azt állították rólam, hogy gyűlölöm a németeket. Nos, én voltam az első, aki az északon nyilvánosan kijelentettem, hogy jövőnek Németországgal karonfogva kell haladnia. Sőt azt hiszem, hogy kevés német van, aki napról-napra többet dolgozna a pangermanizmus eszméjéért. Hogy én ebben a fontos kérdésben a német igazságszeretetre appelláltam, arra mutat, hogy biztam is benne. És végre is, hogyan élhetnek annyit Németországban, ha a német népet nem szeretném?

Azt mondják nekem: Miért is avatkozol lát ilyen dolgokba és miért teszed kockára hékédet és a mi békénket?

A választ erre a kérdésre már részben közöltem is. De még más alapja is van a dolognak. A levelek között, amelyek H. C. Andersentől származnak és hozzá intézettek, van egy, amely még ifjúkoromból én tölem való. Azt mondtam benne, hogy azt a tekintélyt, amelyet mint költő szerzek magamnak, fukar kezekkel váltom fel az igazság érdekében, melyért mindig harcolni akarok.

Ezt az ígéretet meg is tartottam. De egyszerűsége azt is látam (és velem bizonyára számosan), hogy azok, akik kapaszkodnak tekintély után, sok igaz ügyet és jóbarátot áldoznak fel érte. A világ ilyen. Még a leghatalmasabb tekintélynek is távol kell magát tartania bizonyos dolgoktól, nehogy zománczából veszítsen. Nem tudok ez alól kivételt.

Es ezért mondom: Jó dolog, ha az ember tekintélyt szerzett magának, mert segítségével az igazságnak lehet harcossává. De ha tekintélyem végett igazságomat, vagy azt a jogot, hogy egy igaz szót mondjak, fel kellene adnom, akkor pokolba a tekintélylyel.

Meddig értékes hát az igazság?

Számomra: Minden időre, amíg élek.

Björnstjerne Björnson.

TÁVIRATOK.

Ultimátum a portának.

Konstantinápoly, október 5. A négy nagy-követség dragománjai ma reggel adták át a portának a Krétára vonatkozó együttes jegyzékeket.

Spanyolország és Amerika.

New-York, október 5. A „New-York Herald”-nak jelentik Washingtonból, hogy Day, az amerikai békebizottság tagja, felhatalmazást kapott arra, hogy a bizottság munkálatait bármikor megszakítsa, ha Spanyolország hozzáférhetetlennek mutatkoznék, vagy a munkát ok nélkül elodázná. Ebben az esetben flotta-tüntetés rendeznék. Ugyane lap szerint a párisi bizottság Aguinaldot ki fogja hallgatni.

Madrid, október 5. Az „Imparcial” azt mondja, hogy a kínai vizeken kezdett flotta-tüntetés bizonyosságot tesz az angol-amerikai egyetértésről, amelynek célja, a hatalmakat megakadályozni abban, hogy az Egyesült-Államoknak a Filippini-szigeteket illető szándékait ellenezzék. A tüntetés fenyegetést tartalmaz Franciaország és Oroszország ellen. Ezek az események ki fognak hathatni a párisi békebizottság tanácskozásaira is.

Madrid, október 5. Cervera tengernagyot ki-nevezik a szenátus élethossziglani tagjává.

A kínai császárról.

A „Frankfurter Zeitungnak” jelentik Pekingből október 3-iki kelettel:

A császárt a palotájában fogva tartják. A tegnapi zavargások alkalmával öt kínait megöltek. Az európaiakat a benszülöttek gyakran megtámadják. A „Kaiserin Augusta” nevű hadihajó holnap Taku-ba érkezik.

Hajómunkások strike-ja.

Páris, október 5. A hajókirakó munkások nagy része, továbbá számos hajókomives s hajómázaszó ma reggel beszüntette a munkát, hogy a strikeoló föl munkásokkal közösen járjanak el. Néhány incidens is előfordult. Ma reggel egy nagy csoport földmunkás a Grenelle városrészbe vonult, a hajókirakó munkásokat munkájuk abbahagyására kényszerítette és néhány taligát a Szajnába dobott.

Páris, október 5. Minthogy a strikeoló kikötő-munkások Grenelle és Passy városrészekben több helyen fosztogattak, dragonyosokat és vértéseket rendeltek ki, hogy a rendőrségnek segítséget nyújtsanak.

Kiutasított anarchisták.

Páris, október 5. A rendőrség az utóbbi napokban körülbelül ötven külföldi anarchistát utasított ki.

HIREK.

Batthyány kivégzése.

Ma negyvenkilencz éve végezték ki Batthyány Lajos grófot. A törvénytelen bíróság Batthyány pörét zárt ajtók mögött tárgyalta s határozathozatal után csakis az ítéletet közölték, de annak okait nem hozták nyilvánosságra. Annnyira nem, hogy a nagy közönség voltaképen ma sem tudja, miért is kellett meghalni a legnemesebb házaflak egyikének?

Akkor az egész európai sajtó feljajdult Batthyány Lajos kivégeztetésén. És a sajtó hangja oly erős, oly elítélő, oly vehemens volt, hogy az osztrák kormány meg sem kísérelte tettét a nyilvánosság előtt mentegetni, hanem e helyett jegyzéket intézett az európai udvarokhoz, amelyben közölte a kivégeztetés okait.

Batthyány Lajos kivégeztetését a következő, részben alaptalan és valótlan, részben pedig gindokolatlan okokkal akarta mentegetni az osztrák kormány. Ez a diplomáciai jegyzék így szól:

„A magyar polgárháboru befejezése óta — úgymond a jegyzék — az államhatalomra az a nehéz kötelesség hárul, hogy szem előtt tartsa és ápolja az igazságszolgáltatást s a vész okozóival éreztesse a haditörvény büntető kezét. A dolgok természetéből kifolyólag ép a vezérek azok, kiken, mint a bűnösök legvértékesebbjein köfelhetetlenül kell a törvény szigorát alkalmazni.”

A kezdeményezők egyikére, Batthyányra tehát a haditörvény szerk halálos ítéletet mondott s rajta ez ítélet végre is hajtatott.

A bel- és külföldi lapok megkísérelték elferdíteni a tényeket, melyeken a halálos ítélet alapul, s Batthyány kivégeztetését jobb ügyhöz méltó hevességgel támadták és ítélték el. Ép ezért, szükségesnek tartják Batthyány vizsgálati és elítélési ügyének közelebbi és teljesen megbízható körülményeit részletesen közölni.

Tehát Batthyány Lajos gróf volt a fokonkint fejlődő magyar lázadásnak a feje, s annak egyúttal nevét kölcsönzé, miáltal lehetővé tette annak létrejöttét. Folyamata alatt pedig úgy nyíltan, mint titkon mindent elkövetett a két államrész elszakítására. S bár a mozgalom végeignem tudott mindent személyesen tevékeny részt venni, de csakis azért volt ez így, mert őt a vihar már előbb elsőfőrté a színtérről s azért, mert lázadás közben ő lefelé esett. Nem önként hagyta el a lázadás ügyét; sőt inkább, ameddig csak tudta, még akkor is, minden a kormány rudja kisiklott kezéből, még akkor is hozzájárulását szóval és tettel nyíltan kifejezte, s nem csak kísérté, de képviselte is a lázadást, míg az nyílt lángokban tört ki, s minden már nem képviselte, akkor kísérté és tá-

mogatta mindaddig, ameddig abban fizikailag nem lön akadályozva, s ami fő, ép úgy teljes tudatával birt felforgató szándékának, amint tisztában volt romboló eszközeinek hatásával is. Ezt a meggyőződést lehet meríteni, a haditörvényszéki vizsgálatból.

„Mint egyes, kiváló jelesek azonban, melyek világosan magukon hordják a felforgató jelleget, az összefüggő egészből, az alábbi tények válnak ki, melyek indokai voltak az ellene meghozott ítéletnek:

„Bűnsnek találtatott, hogy a magyar bankjegyek felségsértő kibocsátása által a lázadás tényleges emeltyűjét megteremtette, mert ez oly intézkedés volt, ami a törvénytelen bélyegét világosan magán viselte, miután ő felsége azt nem szentesítette; s világos célja az volt, hogy Magyarország elszakadásához a szükséges anyagi eszköz közzé legyen. Oly intézkedés ez, melyért a felelősség tagadhatatlanul az egész Batthyány minisztériumra, első sorban azonban reá, annak fejére hárul.

„Bűnsnek találtatott abban, hogy az uralkodó engedélye nélkül ujonczoztatott és a polgárháboru kezdésére szükséges fegyveres erőt felszerelvén, forradalmi sereget teremtett. Oly tény ez, melyben nemcsak mint miniszterelnök vett részt, hanem azáltal is, hogy már szeptember 14-én engedélyt nyújtott a szeptember 13-iki határozat megvalósításához, hogy a fegyveres erőt 200.000 emberre egészítsék ki, s ennek megvalósítására az ujonczozás kitűzése által szeptember 28-án kiadta a határozott jelszót.

„Bűnsnek találtatott abban, hogy követelést küldött a köztársasági francia kormányhoz, és a német központi hatalomhoz, miáltal a külső veszély idevonásának növelése czéloztatott, s ami annyival súlyosabban nehezedik reá, mert akkor Franciaország politikája Ausztria ellenében az olasz kérdés miatt ingadozott, s a régi történelmi francia féltékenységgel az akkor oly nagyon megingott osztrák államlétre egy esetleges francia hadjárat által kétszeresen veszélyes lehetett volna.

„Bűnsnek találtatott, hogy a magyar-horvát polgárháboru kitörését a császár utasításainak mellőzésével előmozdította és szándékos tétlenségével az államot a leghatározottabb veszélyeknek tette ki, dacára annak, hogy ezt a polgárháborut megakadályozhatta volna.

„Bűnsnek találtatott több oly intézkedés megtételében, mely Magyarország elszakítására irányult, mint jelesen a magyar katonaság külön választása egyenruházat, s külön zászlóeszkű által, melyben az osztrák császár meg sincs említve; továbbá a magyar kincstárakban levő pénzek önhatalmu lefoglalása, az osztrák bankjegyekre vonatkozó tilalom s más az eddigi kereskedelmi összeköttetések nehezítésére irányuló intézkedések keresztvültele folytán.

„Részesnek találtatott az 1848. október 6-án Bécsben történt katasztrófában. Batthyánnak szeptember 17-én, Pulszkyhoz intézett eredeti levele bizonyítja, hogy ő utóbbinak pénzt bocsátott rendelkezésére „állítólag azért, hogy a bécsiek szimpátiáit megnyerhesse. Batthyány maga bevallja, hogy Pulszky mint veszedelmes agitátor és Kossuth sáttelése volt előtte ismeretes. Továbbá tanuk igazolták, hogy Batthyány az október 5-éről 6-ára forduló éjjel, midőn Bécsből Pozsonyba utazott, ott azt mondta hogy „sok fáradságába került, míg a bécsiekkel fel tudta paprikázni“ s hogy október 7-én Sopronban egyik ismerősének Latour meggyilkolásáról, mint örvendetes eseményről beszélt, mondván: „Tudod-e, hogy az a hunczfut Latour már lóg — akcziáink most már jól állanak Magyarországon.“ Tudvalevő pedig, hogy abban az időben a szimpátiákat Magyarország iránt nem kellett — főleg a sajtóban — megnyerni ez tehát csak ürügy volt.

„Be van végül bizonyítva, hogy a Batthyány-féle négyezer forintos utalványon kívül egyuttal még mintegy tízezer forintot küldtek Pulszky és hozzá hasonló individuumoknak meg nem határozott célokra. E tények összetételéből a törvényszék Batthyányt vétkeinek találta arra nézve,

hogy az eredeti pénzküldeményt azért juttatta Pulszkyhoz, hogy ezzel a pénzzel az októberi forradalmat csinálja meg; vagyis „paprikázza fel a bécsieket“, miként ő a forradalmi felkelést nevezte s így ő e borzasztó katasztrófa előidézésében az eszközök előteremtése által részes volt.

„Továbbá bűnsnek találtatott Batthyány, mert október közepén lovas közember gyanánt önként beállott egy bizonyos Vidos nevű ember felkelőcsapatába. Oly lépés ez, mely az ő kiváló állásánál fogva nemcsak tényleges segítség volt a fennálló rend, az uralkodó és az államkötelek ellen, hanem folytatólag azonosítása személyének a lázadás tényével, miből az következik, hogy ő, még a minisztériumból való kilépése után is, habár nem is volt vezető, de jóváhagyólag és közreműködőleg falajánlotta szolgálatait a forradalmároknak.

„Nem kevésbé volt bűns abban, hogy nyilvános lapokban, nevezetesen október 19-én a „Pester Zeitung“-ban levelet tett közzé, melyben az egész országot fegyverre és felkelésre szólította uralkodója ellen.

„Végre a törvényszék által vétkeinek találtatott abban, hogy 1848. decemberében, mint a sárvári kerület képviselője újra belépett a törvényesen már régen feloszlott s úgy magatartása, mint egész működése miatt a felségsértés jellegét magán viselő magyar törvényhozásba.

„E ténykedésekre őt rég ismert, határtalan becsvágya ragadta, noha nem csak állampolgári kötelességének kellett volna őt ettől visszatartani, hanem főleg a katonaságtól kilépése alkalmával tett azon ígéretének, hogy uralkodója ellenségeit soha segíteni nem fogja s végre miniszterelnöki esküje is kötötte, melyet annyira elfeledett, hogy nemcsak esküvel ígért kötelességét nem teljesítette, hanem azonfelül a kezeibe adott államhatalmat is borzasztó polgárháboru előidézésére használta fel.

„Batthyány tehát felségárulást követett el s pedig nem mint olyan, aki a tömeg között van, hanem mint aki nemzete élén áll s csakhamar a lázadás élére lép s mindaddig ott marad, míg szellemének ereje őt ott fentartja.

„Ha a férfi tevékenysége oly eredményeket szül, mint azok, melyeket ő szemünk előtt előidézett, akkor nem gondolhatja senki, hogy reá nézve a halálbüntetés nem volt megérdemelt.

„S mi nem is hisszük, hogy az aki az államrend s a civilizáció ügyes szempontjából tekinti e dolgot, védelmére merne kelné ennek a büntetésnek (Verbrecher), kinek romboló működését, mi teljes világításban igyekeztünk feltüntetni. Aki az igazság előtt készakarva nem huny szemet, ebből megnyugvással veheti tudomásul, mily alaptalanok azok a gyanúsítások, melyek e hadi törvényszéki ítélet folytán a nyilvánosság közlönyeiben elterjedtek.“

Hentaller Lajos.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 30-án lejárt, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos küldése fennakadjon.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— József főherceg gyógymódja. A legnépszerűbb főherceg, mint részvételt értesülünk, beteg. A királyné temetésén hűlt volt meg erősen, de nem törődött vele. Elmulik magától, gondolta. A makacs hűlés azonban nem mult el és a főherceg most erős bronchitisben szenved. Az orvosai féltették, hogy tüdőgyulladásba megy át betegsége és féltő gonddal irták alá a sok receptet, készítették a sokféle orvosságot, József főherceg hagyta őket fontoskodni, maga pedig kiadta a rendeletet, készítsék elő számára a Kneipp-kurához szükséges készülékeket.

— Nyolcz-tíz napig hideg víz és nem lesz semmi bajom, mondotta. Próbáltam már máskor is, mindig használt.

József főherceg most szorgalmasan követi Kneipp-páter rendszerét, mely már gyakran kigyógyította.

— A hercegprímás Budapesten. Vaszary Kolos bíboros hercegprímás az eddigi megállapodások szerint az egész telet Budapesten tölti s csak néha rándul egy-két napra Esztergomba. Mel-

lette csupán Kohl Medard dr. tükár marad, a primási udvar papsága állandóan Esztergomban lesz, Walter Gyula dr. kanonok, a primás irodagazgatója, hetenkint egyszer jó Budapestre, hogy a fontosabb szentszéki ügyeket közvetlenül a hercegprímásnak referálja.

— Az angol királynő balesete. Balmoreleből jelenti egy távirat, hogy Viktoria angol királynő Frigyes császár özvegyével és a schaumburg-lippe hercegnővel hétfőn sétakocsizást tett. Eközben a lovak megbokrosodtak és nekivágtak egy erdőnek. Szerencsére a hintó megakadt két fa között és a lovak így nem mehettek tovább. A fejedelmi kocsizónak az ijedségen kívül egyéb bajuk nem is történt.

— A Margitsziget jövője. József főherceg nagyszabású átalakításokat tervez a tulajdonát képező Margitszigeten arra az időre, mikor híd vezet majd a szép szigetre. Teljesen kivetkőzik majd a sziget mostani szerény alakjából. A Pest felé eső részen, közel a parthoz, óriási korzót terveznek sétautakkal. Ettől távolabb, ugyancsak a pesti part felé, lesz a teljesen elkülönített bicikli-korzó megfelelő öltözőkkel és buffet-helyiségekkel. A szigeten villamos világítást vezetnek be s különösen a nagy korzót tündéres fényvel fogják megvilágítani. Csak bizonyos belépti díj lefizetése mellett, melynek összegét eddig még nem határozták meg, juthatni be a szigetre. Ez az intézkedés főképen azért történik majd, hogy az intelligens publikumnak legyen olyan helye, hol az üdülésben nem zavarja a népligetek lármája.

— Az osztrák Dreyfus. Szenzációs dolog foglalkoztatja a katonai köröket. Egy közös hadseregbeli osztrák származású altiszt Cattaróban megkerítette a cattarói vár műszaki leírását és orosz kezébe szolgáltatta. Az árulásról tudósítók a következőket jelenti. A napokban Cattaróban elfogtak egy közös hadseregbeli altisztet, aki azzal van vádolva, hogy a várossal kapcsolatos S a n G i o v a n n i erőd tervrajzait a montenegrói határon orosz kézbe juttatta.

A vár nem volna valami jelentékeny katonai pont, ha épen a montenegrói határon nem állana. Így a krivoszcieiek és a montenegróiak esetleges támadása ellen hatalmas bástyául szolgálhat. A nyolczvanas évek elején kitört lázadásoknál is főtámpontja volt a közös hadseregnek.

Hogy az árulás vádjával terhelt altiszt hogy jutott a tervekhez, nem tudni. A vizsgálatot, mint minden hadtörvényszéki ügyben, ugy ebben is, nagy titokban vezetik s eddig pusztán az „Italia militare marine“ értesült az esetről. Az altisztet az elfogatás után azonnal a zárai katonai fogházba vitték s állandóan magánzárkában tartják.

— Kézfogó. Hébel Mihály eljegyezte Klein Mariska kisasszonyt Kaposvárról.

— Báró Kemény Endre halála. Egy művelt lelkű erdélyi arisztokrata és képviselő fekszik rávátalon. Nagyenyről kapjuk a táviratot, hogy báró Kemény Endre, a maros-ujvári kerület országgyűlési képviselője, ma ott meghalt. Báró Kemény 1845-ben született Kolozsvárott és ott kezdte meg tanulmányait. Vonzódott a szépirodalom felé és első kísérletei e téren a kolozsvári „Korunk“ tárczarovátában jelentek meg. Később felkerült Budapestre és jogot tanult. Itt jelent meg első önálló műve, egy költői beszély, amelyet sürű egymásutánban követtek elbeszélései, költeményei és erdélyi lapokban társadalmi és politikai czikkei. A kolozsvári nemzeti színház előadta „Tenger fiait“, „Törvénytelen“ és „Nagy napokból“ című darabjait és Bánffy György bárónak „A gölyakirály“ című operettjéhez is ő írta a szöveget. Egyik tagja volt a kolozsvári hármas intendaturának; harmadéve nagyobb tanulmányutat tett a Keleten. 1884 óta ugyanazt a kerületet képviselte és a szabadelvű párthoz tartozott. Már hosszú idő óta betegeskedett; ma a halál megáltozta szenvedéseitől.

— A toscanai nagyherceg Gödöllőn. Ferdinánd toscanai nagyherceg már néhány hét óta állandóan Gödöllőn tartózkodik s huzamosabb ideig ott is marad. Reggeltől késő estig vadászaton van minden nap.

— Carnot asszony temetése. A francia kőzetársaság meggyilkolt elnökének, Carnotnak hirtelen elhunyt özvegyét ma temették el Párisban. A temetésen jelen voltak a mostani miniszterek, számos volt miniszter, a diplomáciai kar és sok más előkelőség. Carnotné a pussy-i temetőben helyezték el örök nyugalomra. Halálának oka, amint azt most utólag jelentik, üdörtágulás volt, amelyben már régóta szenvedett. Párisban tudták, hogy férje halála óta folyton betegeskedett, hanem azért halálhíre mégis váratlanul érkezett. Legfiatalabb fia, Carnot Ferenc is épen Amsterdamban készült utazni a Rembrandt kiállításra, amikor sürgőnyt kapott Preslesből, hogy nagy szerencsétlenség történt odahaza. Még a pályaudvaron találkozott egy újságíróval, aki hírül adta neki édesanyja halálát.

Carnot 1863-ban vette nőül a fiatal Dupont White Cecziliát, aki a Hotel Maurice tulajdonosnőjének leánya volt. Polgári származása daczára előkelő nemességgel viselkedett magas társadalmi állásában és végtelenül finom lelkületével teljesen megnyerte a francziák szívét. François Coppée így jellemzi a volt köztársasági elnök nejét:

— Mindig esodáltuk elnökünk feleségének lüdüklő érienyeit, melyek fővonása az egyszerűség és udvariasság volt. Mikor idegen vendégeink voltak, büszkén mulattuk nekik, hogy milyen kitűnő és derék asszony az első francia polgár felesége.

Nemes gondolkodását híven bizonyítják azok a sorok, amelyeket férje halála után intézett egy párisi újsághoz:

— A miniszterelnök meglátogatóit és minisztertársait nevében azt az ajánlatot tette, hogy családomnak nyugdíjat és nemzeti adományt akarunk megszavaztatni. Majbár fiaimat, még sem fogultuk el, mert abban a véleményben voltunk, hogy Franciaország, mikor olyan nagyszerű nemzeti temetést rendezett elnökének, megadta neki a legnagyobb tiszteletet, mely egyedül volt méltó a hazához és hozzá.

— Október 6. Az egyetemi kör holnap reggel nyolcz órakor az egyetemi templomban gyűlést tart az aradi vértanukért. Este hat órakor az egyetem központi épületében díszgyűlés lesz, amelyen Komáromy Zoltán szaval, Szemeyei Kornél pedig alkalmi beszédet mond.

A budai királyi vár építése. A budai királyi vár krisztinavárosi részén a külső munkákból már alig van valami hátra s mire a hideg idő beáll, amikor már csak belül dolgozhatnak, ez az oldal teljesen elkészül. Sorónyen tart a munka a miniszterelnöki palotával szemben levő szárny építésén is. A falakkal már a második emeletig jutottak s ebben az évben előreláthatólag telő alá hozzák a királyi várnak ezt a részét is.

— Az első női dr. philosophia. A budapesti tudományegyetemen ma avatták fel az első női bölcsészettudóst Todeschi Betty kisasszony személyében, aki Todeschi Jánosnak, a temesvári kereskedelmi és iparkamara alelnökének a leánya. Mikor elnyerte a tanítónői oklevelet egy évig a temesvári felsőbb leányiskolánál működött mint segédtanítónő, innét pedig Zürichbe ment, ahol beiratkozott a bölcsészeti egyetemre. Két évvel ezelőtt, mikor Wlassics miniszter a nők előtt megnyitotta a budapesti egyetemet, rögtön hazajött és két évi tanulmány után — előbb érettségét is kellett tennie — ma avatták a bölcsészeti tudományok tudórává.

— Ibsen a világbekérő. Egy krisztianiai újságíró meginterjúvolta a minap Ibsent a világbekérő. A mogorva öreg ur, aki annyira meggyűlölte már a nyilvánosságot, hogy sok érdekes eseményről csak azért nem nyilatkozik, hogy a lapok ne közölhessék a véleményét, most mégis megszólalt s az ő érdekes, markans beszélesi módján ezeket mondta:

— Az ilyen javaslattal persze szimpatizálni kell. A gondolat szép és jó; a dolognak azonban

sok más oldala is van. Ha a háborút megszüntetik, az érvágás más módját kell kitalálni.

— Az érvágását?

— Ugy van, az érvágását. Azt hiszem, hogy az embereknek mostani állapotukban ilyesmire szükségük van, különben nagyon megsűrűsödik a vérük.

— Nem gondolja ön, hogy a katonai rendszer gátolja a fejlődést?

— Az kétséges dolog. Ha most megszüntetnék a katonai szolgálatot, az inkább az emberi fejlődés hanyatlását jelentené. Higgye el, a kaszárnya kitűnő iskola. Láttam olyan embereket, akiket a kaszárnya állatból emberré változtatott át. Emlékszem néhány szászországi takácsra: nem is képzelheti el, milyen volt külsejük és viseletük a katonai szolgálat előtt; de néhány évi kaszárnyai élet után megváltoztak, — jól nevelt, helyes, szinte stilszerű embereké váltak.

Ezután Dreyfusról beszéltek.

— Egy ideig — mondotta a költő — lehetetlen volt hinnem abban, hogy Dreyfus ártatlan volt... Most azonban meg vagyok győződve ártatlanságáról. Undorodom ettől az ügytől.

— Öngyilkos szakaszvezető. Debreczenben, mint levelezőnk írja, Biró Sándor harmadik honvédelmi miniszterhelyettesi szakaszvezető dobta el az életét. Az eset úgy történt, hogy Biró tegnap reggel hét óra tájban bement a Péterfia-utcai kaszárnya őrmesteri szobájába és ott az őrmester szolgálati revolverét loakasztva, szíven lötte magát. A lövés durranására berohant katonák ott találták a vérben heverő szakaszvezetőt a szoba padlóján elterülve. Még élve szállították a honvédkórházba, hol most nagy kínok között vívódik a halállal.

— Kapisztrán János emlékezete. A nándorfehérvári hős barátának, Kapisztrán Jánosnak október 23-án lesz az emléktünete. A Kapisztrán-szerzet templomában bucsut tartanak ezen a napon s a főváros valamennyi szerzetesháza ott lesz az egyházi ünnepélyen.

— Megszökött fürdőforrás. A Rudas-fürdőben tegnap egyszerre elkezdtek az összes csapok strikeolni. Szürazon zugott valamennyi, hiába csavargatták őket jobbra-balra, egyik sem adott vizet. Ugyancsak tegnap akadtak az esküteri hid építésénél a budai oldalon új forrásokra. Ezt megtudta Sass István a Rudas-fürdő igazgatója s rögtön a hidépitkezésben kereste annak okát, hogy a fürdő forrása elapadt. Az igazgató felkérte a vállalkozókat, hogy addig, míg a forrás elapadásának okát pontosan megállapítják, lássák el a fürdőt az új források hő viztartalmából. Czekéliusz Aurél osztálytanácsos, a kereskedelmi minisztérium megbízásából, Szántó Albert műszaki tanácsossal, ma reggel már megvizsgálta a kérdéses területet. Az új források, melyekre a hidépitők akadtak, a Rudas-fürdő és a Gellért-hegy felé eső sarkon vannak. Bőségesen ontják a földes színű kőves tartalmu, erősen meleg vizet, mely az ázott gödröt, melyben ráakadtak, már hét méter magasságban el is lepte. A hid alapozását a vizsgálat szerint a források vize nagyban hátráltatja. A Rudas-fürdő katasztrófájáról a fürdő igazgatója ma jelentést tett a tanácsnak, kérve, hogy sürgősen intézkedjék a dologban. A források elapadását ugyanis az okozta, hogy azok a megátsot, hídgödörben mélyebben találtak kivezető utra. A fürdő sorsa attól függ, sikerül-e az új források nyílását teljesen eltömni.

— A talyigás asszonyt cserél. Debreczei levelezőnk írja: A vaskalapos talyigás a patkószöges csizmában beállit a kapitányhoz:

— Nagy panaszom van, kérem.

— Csak röviden.

— Megütöttem az asszonyt.

— Hát aztán?

— Aztán rítt.

— A dologra.

— Aztán elment a háztul. Nem tudom, ki-nél lakik.

— Hát mit akar?

— Nem tudom, mit akar.

— Miga mit akar?

— Hogy jöjjön vissza.

— Köszönöm szépen, előbb elveri az asszonyt, azután meg visszakívánja.

— Hej, hej, csak meg egyszer jöjjön vissza.

— Ugy-e szeretné?

— Nagyon szeretném — mert instalom, követelném tőle, adjon irást, hogy igazán elváljak. Van már nekem új asszonyom.

— Öngyilkos ciszterozita. Liszkai Atillát, a vasárnap öngyilkossá vált fiatal cisztercitarendi gimnáziumi tanárt, tegnap temették el Baján a lakosság nagy részvétele mellett. Az alig harminczkét éves rokonszenves fiatal embert ismerősei, barátai rendkívül szerették. Szombaton este még nevetve mondta barátainak bucsuzás közben, hogy utóljára látják. Természetesen tréfára vették a dolgot, csak vasárnap hallották megdöbbenve, hogy „Atilla barát” ez egyszer nem tréfált. Öngyilkosságának okáról két verzió kering. Az egyik azt rebesgeti, hogy adósságai üzték a halálba, a másik, velőszerűbb verzió szerint gyógyihatalatlan tüdőbaja miatt vált meg az élettől.

— Kocsi összeütközés Bécsben. Bécsi levelezőnk beszéli el nekünk telefonon: Ma délután ötödfél órakor egy, a bécsi kiállítás felé törekvő tramwaykocsi összeütközött egy szembejövő omnibuszszal, aminek következtelen az előbbinek teteje behorpadt. Mindkét kocsi tele volt emberekkel, akik az összeütközés percében kétségbeesetten kiabálni kezdtek, de menekülni nem igen tudtak. Kiáltásaikra számos sétáló szaladt hozzájuk és kiszabadította őket kellemetlen helyzetükből, úgy hogy a tramwaykocsi tetejét leszedték. Egy asszony, Kittelné, súlyosan, tíz más utas könnyebben megsebesült. A sebesülések nagyjából zuzodások és sokakat megváltak az összezuzott ablakok.

— A villamos alatt. Ma délután egy vén koldus itta a pálinkát a Zugliget egyik kocsmájában. Busult az öreg és folyton azt sóhajtott, hogy megunta az életét, elemészti magát. A jelenlevők nem sokat adtak a vén ember fenyegetőzésére, aki fizetett és mámoros fővel eltávozott. A zugligeti uton, a Vörösmajor mellett, a rohanó villamos vasut elé ugrott az elkecseregett ember s mivel a kocsi-vezetőnek nem volt ideje fékezni, az öreg koldus a kerekek alá került, mely roscscsa morzsolta. Hoittestét a szent János-kórházba vitték. Az illető 70—75 éves volt, nevét ezideig nem sikerült megtudni. A kórházból a bonczoló-intézetbe szállították.

— Krieger-féle Akácia arczcrème 1 frtért, szappan 50 krért kapható ország-szerte a gyógyszerárakban. Főraktára: Budapest, Kálmán tér, Korona-gyógyszertár.

— Szentáczió. „Crème de Fanchon” rögtönfinomító és szépítő arczcrème. Zsírmentes! Ártalmatlan! 1 légey 2 korona. Kapható mindenhol. Főraktár: „Ursits” gyógyszerár, Budapest, Rákóczy-tér.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, október 6. — Római katolikus: Bruno hv. — Protestáns: Bruno. — Görög-orosz: (szeptember 24.) Tekla. — Zsidó: Tischri 20. Nap kel 5 óra 50 perczkor reggel, nyugszik: 5 óra 12 perczkor délután. — Hold kel: 9 óra 2 perczkor este, nyugszik 12 óra 38 perczkor délután.

A közoktatásügyi miniszter fogad d. n. 4 ó.

A belügyminiszter fogad délután 4—5-ig.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 ó.

A havtat miniszter fogad délelőlt 8—10 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig és délután 3—5-ig.

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferenc óriási körképe Városliget, Andrassy-út végén, látható reggel 9-től este 6-ig óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Egy hiányzó plakát.

A törvény ereje óriási, mindazonáltal Oroszországban rendes visszatérő szokás, hogy a pálinka érdekében felüggesztik a törvényt. A ó-hítű egyház háromnapos ünnepe alkalmából ugyanis pünkösdkor, husvétkor, karácsonykor s a császári rendőrigazgatóságok a rendőriminiszter utasítására saját hatáskörükben félrelökik a törvényt, illetőleg a nyilvános részegeskedésre vonatkozó büntető határozatokat. E nagy napok előestéin az orosz városokban rendszeresen kiragasztják a vastag cyril betűkkel nyomott plakátokat, melynek szövege évek óta így szól:

A császári rendőrigazgatóság, figyelemmel azon sokszorosán tapasztalt körülményre, hogy

népünk a közelgő szent napok alkalmával rendszerint fokozott mértékben hódol a bódító italok élvezetének, valamint figyelemmel azon körülményre, hogy ezen, lényegében kegyeleti tény közbotrányt nem okoz, sőt ellekezésképp, a társadalom legszélesebb rétegeinek helyeslőjével szokott találkozni; a császári rendőrigazgatóság ezeknél az okoknál fogva tudatja e város s a hozzá csatolt rendőri terület közönségével, hogy az 1857-ik évi július 4-ikéről kelt császári ukáz 17-ik szakasza, mely szerint a nyilvános részegeskedés s a részeg állapotban okozott utcai csendháborítás 100 rubelig terjedhető büntetéssel, vagy ennek megfelelő elzárással sújtandó, a közönséges orthodox egyháznak három ünnepi szent napjára, azaz folyó év és hó 4., 5. és 6. ik napjára ezenel hatályon kívül helyeztetik. — A közönség megnyugtatósa érdekében egyszersmind közhírré tétetik, a kerületi bizottságok, örszobák s az összes örszemek ezen kivételes intézkedés felől kitanítván, utasítottak, hogy a megjelölt három napon át az utcán és nyilvános tereken előfordulható részegeskedési esetekben, csak az önkívületi állapotban levő személyekkel szemben lépjen föl s azokra nézve is csupán az első segély nyújtására szorítkozzék.

A közrendi fentartása ezen kivételes intézkedés folytán mintegy a lakosság kezébe tétetvén le, a császári rendőrigazgatóság bizalommal kéri a közönséget, hogy a nyújtott szabadságot azon tapintattal és belátással élvezze, mely a művelt egyént minden életviszonyok közt megkülönbözteti.

Nisni-Novgorod, 18 . . .

A császári rendőrigazgatóság.

Az orosz városok látogatói beszélnek, hogy az orosz nemzet tényleg bőven él a nyújtott szabadsággal s ha a jámbor sétáló családokat az utcán részeg csoportok zavarják, a jámbor sétáló családok békésen kitérnek, mert megnyugtatója őket az a tudat, hogy hatályon kívül van helyezve a törvény.

A törvény ereje óriási, mindazonáltal Budapesten is a szesz italok érdekében néha feifüggesztik a törvényt. Október első napjában, mikor az üllői-úti kaszárnyába bevonulnak a környékbeli rekruták, akkor a kékmándlis és szürös gödöllői meg soroksári legényeknek szabad Budapest aszfaltján ötös sorokba fogózkodva elfoglalni a járót, szabad nekik hangosan kurjantani, énekelni, beborozva, besörözve mulatozni. Az örszobák és örszemek nem törődnek ezzel. De a jámbor sétáló családok nem oly rezignáltak, mint Oroszországban, hanem duzzogva kérdik:

— Hol van az a plakát, amelylyel a rendőrség a mai napra hatályon kívül helyezte a kihágási törvény 42-ik és 84-ik paragrafusát.

— Elő hát azzal a falragaszszal!

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A krokodil. A Magyar Színházban ma előadtak egy „Krokodil” című operette-et, amelyet bécsi emberek, Walther és Ferron írtak. A második felvonásban Ledófszky Gizella briliáns utánzatokat mutat be Jászai Mariról, Küry Kláráról, Hegyi Arankáról. Ez után a szám után hallottuk a legvilharosabb tapsot, amely valaha e színházban felzúgott. Pièce de resistance-a lesz ez a téli évadnak és az estély-rendező csak úgy török majd magukat utána. Muga a darab igazi osztrák zsidó. A szövegíró együgyűen imitálja a „Nebántvirág”-ot; az ő hősnője is beugrik a primadonna helyett egy premiéren, amikor vőlegényének „Krokodil” című operetteje kerül színre. A darab ügyefogyott mókáin csak a bécsi Rathauskellerben mulathatnak, és a polkái is a bécsi korezmák zenélőóráiból valók. Szóval ripk és faragatlan itt minden, mint a bécsi szellem. Többek közt Sziklai Kornél sokat ivott, rosszul lesz és egy negyedórán át olyan szándékai vannak, amelyeket lavoir segítségével szoktak megvalósítani.

Ime, ez kell Bécsnek: a Törköknek és Luegereknek! A nézőtér zsufolva volt és a színpadon a rendezés kitűnő. A színház énekkara — és ezt külön kiemeljük — nemcsak a legcsinosabb, de a legjobb, amelyet magyar operette-színpad ez idő szerint produkál. A „Krokodil” szövege és zenéje nélkül igen jól éreztük volna magunkat egész este.

* Magda álma. A Népszínház igazgatósága hivatalosan közli, hogy a „Magda álma” című c o c h o n e r i e - t, melyet Kopácsi Juliska asszony a „Komédiás”-okban énekel, külföldön a cenzura kihuzta. A Népszínház azonban benn hagyta. Az előttünk ismeretlen dramaturg ur ebből nyilván azt következteti (különben nem kürtölne világgá), hogy i g e n j ó i z l é s e v a n . . .

* A kulisszák mögött. Rudnay Béla főkapitány (alkalmasint az igazgatóság közbenjárására) megtiltotta, hogy a Népszínház színpadi helyiségeit ezentul mások, mint színházi tagok fölkeressék. A rendelet, azt hisszük, senkinek sem lesz keblemetlen. A színpadra eddig két elem járt föl: 1. újságírók egy-egy információért és 2. „tisztelők” holmi öltözői titkokért. Az új rendelet nem fájhat ezeknek az uraknak. Az újságírónak ma már nem kell pikáns hírek után járni, hisz a Népszínház maga közül velünk olyan híreket, melyeket más színház röstellne kiadni (lásd „Magda álma” című hírnököt), ami pedig a habituét illeti, ők ma az egész közönséggel együtt sokkal több vetkőzést látnak ott nyílt színpadon, mint amennyit idáig az öltözőkben látni lehetett. S i n e i r a fogadjuk tehát az új rendeletet, és csak örülünk annak, hogy a rendőrség végre beleszól a Népszínház igazgatásába . . .

* Hegyi Aranka Lillje. Hegyi Aranka asszony utolsóelőtti fellépése a Népszínházban holnap, csütörtökön lesz, midőn is hosszú idő után ismét játsza a „Lili” szerepét, amelyet tudvalevőleg ő kreált a Népszínházban. A „Lili” 1882. november 17-én került először színre és Hegyi Aranka 43-szor játszott benne. A szerepet utóbb Küry Klára vette át, aki abban 50-szer játszott. Hegyi Aranka legutolsó fellépése 11-ikén, kedden lesz a „Hoffmann meséi”-ben.

* Az „Örült vagy szent?” premiéreje. Eche-garay drámájának, az „Örült vagy szent?”-nek bemutatóját október 11-ikén, jövő kedden, tartják meg a Vigaszínházban. A darabot a következő szereposztással adják: Don Lorenzo—Gál, Angela—Haraszthy, Ines—Nógrády, Almata hercegnő—Rostagni I., Eduardo—Góth, Juana—Hunyady, Don Thomas—Balassa, Bernudez—Kazaliczky, Braulio—Mátrai B. B., Benito—Rónaszéky.

* Jane Hading Budapesten. A nagy francia színésznő október 17-én érkezik meg Budapestre és két estén fog fellépni. Az első estén Augier „L'Aventurière”-jében és a „Visite de nocte”-ban, a második estén vagy Feuillet „Szifinx”-jében vagy Dumas „Idegen nő”-jében játszik.

* Vidéki színészet. A pápai színházban Dobó társulata most bemutatta Bisson „Ujfundlandi”-ját, Cecile Vajda Ilona játszotta nagy tetszés mellett.

FŐVÁROS.

(Kamer Mayer siremléke.) A főváros közgyűlése elhatározta, hogy Kamer Mayer Károly volt polgármester sírjára emlékoszlopot állíttat. A tanács fölhívta a mérnöki hivatalt a tervek elkészítésére. A bíráló bizottság azonban, amelynek Benzúr Gyula, Strobl Alajos, Steindl Imre, Légrády Károly, Vidéky János és Heuffel Adolf voltak a tagjai, egyhangulag azon a véleményen volt, hogy a bemutatott tiz terv közül egyik sem felel meg a célnak s azt javasolja, hogy építészek és szobrászok közt szűkebb körű pályázatot tartsanak az emlékmű terveire. A siremlék maximális költségét tizenkétezer forintban állapították meg.

(A névtelen jegyző szobra.) A főváros képzőművészeti bizottsága ma délelőtt tanácskozott Béla király névtelen jegyzője szobrának az elhelyezésről. Legalkalmasabbnak találta erre a Krisztinavárosból a királyi várba vezető utat.

(Kossuth mauzoleuma.) A képzőművészeti bizottság pályázatot hirdet a Kossuth-mauzoleum tervére. A bírálóbizottságba Heuffel Adolfot, Steindl Imrét és Strobl Alajost választották be. A pályázatban csak magyar művész vehet részt. A mauzoleumra és a szoborra összesen 354.555 forint gyűlt össze, a pénz legnagyobb részét azonban a Kossuth-szoborra fordítják, amelynek helye még nincs meg.

(A főváros a „Budapest” páncélos hajón.) A közgyűlés nemrégiben elhatározta, hogy a „Budapest” tengeri páncéloshajó tisztii kaszinója számára képet ajándékozzon. A kép az új országzászat s a Duna egy részét tünteti föl, a képzőművészeti bizottság azonban már kétszer is visszaadta a festőnek, hogy javítsa ki. Ma került a kijavított kép ismét a képzőművészeti bizottság elé és most sem tetszett a bizottság tagjainak, de meg kellett vásárolni, mert azzal a feltétellel adták volt vissza a művésznak, hogy az után a javítás után már föltétlenül megvásárolják. A bizottság tagjai közül többen azt javasolták, hogy a képet tartsa meg a főváros s a hajó számára másikat festessen. Végül azt határozták, hogy a képet elküldik, de festőnek egy másikat is, amely többet ábrázol a fővárosból.

(A Wesselényi emléktábla.) A mérnöki hivatal a Wesselényi-emléktábla elhelyezésére a kishid-utca folytatásában levő dunaparti lejáró-lépcsőzet kimagasló részét találta legalkalmasabbnak. A képzőművészeti bizottság ma tárgyalta a dolgot, hozzájárult a javaslathoz és a kivitelezés Holló Barnabás szobrászt ajánlja, aki az Akadémia falán levő Széchenyi-emléktáblát is készítette.

A közigazgatás reformja.

Épen huszonöt esztendeje, hogy a főváros közigazgatásának mostani szervezetét megcsinálták s azóta egyetlen valamire való változás történt az egész kormánygépezetben, az, hogy az előjáróságokat reformálták. Időközben átalakult az egész Budapest, népessége évről-évre tetemesen növekedett, területét úgy, ahogy szabályozták, új városrészek keletkeztek, szóval semmi sem maradt úgy, a hogy volt, csak a közigazgatás szervezete. Az új az, hogy ennek a reformját sürgették leg-többen, leggyakrabban, de a sürgetést, a panaszt elkönyvelték — azután csak mentek mendegétek a dolgok, mintha mi sem történt volna.

Az utolsó három év óta azonban közel kihatásba helyezkedett az újjászervezés kérdésének megoldása. Hónapról-hónapra megújul az a hír, hogy Hanvay Sándor, a Józsefváros kerületi előjárója, aki a főváros kormányzásának nagy gépezetét legjobban ismeri, már foglalatostokodik a reform terveivel, már ki is dolgozta az új szervezetnek ezt vagy amazt az ágát. El is készült a dolog, be került a torony alá, ahol körülbelül kilencz hónap óta tárgyalják és ma, az újjászervezés ügyében kiküldött bizottság ülésén, le vették a napirendről, mert a kérdést a törvényhozás oldja meg és az ehhez való előkészületek már javában tartanak is a belügyminisztériumban. Ráunt a kormány az örökös misériára, amely a főváros közigazgatásának minden vonalán tapasztalható volt és rendet csinál a törvényhozás, ami nem épen kellemes világításban tünteti föl a fővárosnál két-három év óta folyvást hangoztatott reform-készülődéseket.

Egyébiránt az egész adminisztrációt legélesebb vonásokkal jellemzi az a felszólalás, amely ma az újjászervezés ügyében kiküldött bizottság ülésén történt: az egyik tanácsnok bejelentette, hogy ügyosztályát a mostani állapotok között tovább vezetni képtelen, mert, hogy egyebet ne említsen, évente három száznyszolc van bizottsági ülésen kell jelen lennie.

A bizottság értekezletét Halmos János polgármester vezette. Mindjárt megnyitó beszédében elmondotta, hogy Márkus József főpolgármesterrel együtt a belügyminiszternél jártak, vajjon van-e kilátás a régóta tervezett és tárgyalt közigazgatási újjászervezés jóváhagyására. A miniszter azt felelte, hogy a hosszú ideig tartó tárgyalgatás és a reform életbeléptetésével járó temérdek kiadás teljesen felesleges, mert egy-két év alatt a törvényhozás rendezi a dolgot, új törvényekkel. Föl is hatalmazta a miniszter őket

annak köztevésére, hogy a fővárosi törvény újja alkotására a munkálatok már folyamatban vannak a belügyminiszter ebben az ügyben nemsokára ankettet is hív össze. Czélszerű lenne azonban, úgy szót a belügyminiszter, ha a főváros addig a maga óhajait közölné a kormányval. Ezek után fölveti a kérdést, ne vegyék-e le az egész ügyet a napirendről és indítványozza, hogy a bizottság ajánkozzék a közgyűlésben arra, hogy a minisztériumban tartandó értekezleten a fővárost képviseli, ahol javaslatát és eddigi megállapodásait írásba foglalva terjeszti elő.

Steiger Gyula hozzájárul a kérdésnek a napirendről való levételéhez és szerinte most már nem is maradt hátra más, mint a főváros érdekének a formulázása.

Heltai Ferencz dr. elismeri, hogy fölsleges munka volna, ha a főváros most kezdene el hosszadalmas tárgyalásokat. Vannak azonban a főváros szervezetében egyes olyan hiányok, amelyeken minél gyorsabban segítenünk kell. Így az ügyosztályok munkáinak aránytalansága; a közlekedési ügyosztály hiánya; a polgármester hatáskörére vonatkozó rendelkezés helytelensége. Fölhatalmazást kérne a közgyűléstől, arra, hogy a bizottságnak joga legyen az összes ügyosztályok hivatali besorolását a helyszínen megvizsgálni.

Az elnök kijelentette, hogy ha a bizottság kívánja, a Heltai részéről fölhozott mindhárom hiányosságú részre lehet előterjesztést tenni, de ő abban a meggyőződésben van, hogy az 1. és 3. pontok alatt említettek a saját hatáskörében is alintézheti.

A bizottság aztán abban állapodott meg, hogy a polgármester, mielőtt a közgyűlés elé előterjesztést tennének, az értekezletet újból összehívja.

Vosits Károly tanácsos beszélt ezután, élénk színekkel eszterelte, hogy milyen nagy szükség van a külön közlekedési ügyosztály fölállítására, amit Heltai is sürgetett. Kijelentette, hogy a középítési ügyosztály a huszonöt évvel ezelőtti tőről szervezés óta folytonosan a legnagyobb zavarban van, mert olyan sok megoldandó kérdést utaltak oda, hogy arra a személyzet egyáltalában elégtelen. Ő neki magának évente háromszáznyolcvan bizottsági ülése van, míg marad ideje az ügyek tanulmányozására a az ügyosztályt a mostani állapotában, egymaga nem képes a főváros érdekeihez képest ellátni.

A bizottság nem felelt a felszólalásra a az elnök az ülést berekesztette.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A kurláról. A napokban halt meg Schedius Lajos kuriai bíró, aki a legfőbb bíróságnál a sajtóügyek referense volt. Már betegsége alatt a sajtópörököt Sebestyén Mihály bírónak osztották ki, mint aki erdélyi főügyész korából e téren nagy szakismerettel rendelkezik. Most, hogy a volt előadó elhunyt, Sebestyén bíró lesz a sajtóügyek állandó előadója is.

— Bérczi kapitány a bíróság előtt. A télen történt, hogy Vogl Károlyné kobányai lakos azt panaszolta, hogy öt nagyobb összeg erejéig megakarták zsarolni. A rendőség erre letartóztatott öt egyént, köztük valami Gerő Menybertet, akinek ügye később a törvényszék elé került. A nyomozást Bérczi Béla kapitány vezette, akinél megjelent akkor, Gerő családja megbízásából, egy ügyvéd, hogy megtudja, miről van szó. A rendőrkapitány felhozatta Gerőt a czellájából, de azt, hogy mi a vád, megmondani vonakodott s csak ennyit szólt:

— Gerő büntetendő cselekményt követett el, különben is bizzak rám, tudom, hogy mit teszek — ő rozott multu.

Erre a kijelentésre Gerő indulatosan visszafelelt. Tagadta az állítás igaz voltát és Bérczit becsületsértés címén fellejtette, miután utóbb azt is látta, hogy a törvényszékhez áttett iratok közt ott volt a rendőség törzslap-kivonata, benne ezekkel a megjegyzésekkel:

— Megfigyelés alatt áll Gerő, mert lopásért állt és több törvénytelen gyermek atyja.

A becsületsértési panaszt ma tárgyalta Szabó

Géza királyi járásbíró. A bíró konstata, hogy a kérdéses jelenet január 18-án történt, a feljelentést pedig csak május 24-én adta be Gerő a bírósághoz.

— E szerint elévült a dolog — tette hozzá a bíró.

Gerő: De én csak áprilisban láttam a törzslapot, amely merő rágalmat tartalmaz.

A bíró: Ezért rendreutasítom.

Bérczi: Nem tudom, miért is neheztel emiatt reám?

— Mert ez Bérczi ur erőszakossága!

— E kifejezéseért ismét rendreutasítom!

— Bérczi: Pedig én nem tettem egyebet, egyszerűen lemásoltam a törzslapot, amelyet nem a kapitányok készítenek.

A bíró ismételte most, hogy miután a panasza elévült, megszünteti az eljárást; ha pedig Gerő szerint csakugyan hamis a törvényszékhez kérdődött törzslap, amiatt külön emeljen panaszt az arra illetékes bíróságnál.

— A gyomai sikkasztó. Beczkői Miklós gyomai vasuti tisztnek annyi adóssága volt, hogy a fizetése hatszorosan is le volt foglalva. Szorultságában úgy segített magán, hogy a kezelésére bizott pénztárból kétezer forintot sikkasztott. Bűnére azonban csakhamar rájöttek és a gyulai törvényszék most sikkasztás és okirathamisításért vonta felelősségre. A törvényszék, tekintettel a sok enyhítő körülményre, összbüntetésül Beczkőt harmadfél évi fegyházra ítélte el.

— 56.000 forint passziva. A bécsi-utczában állott a Krämer és Duneitz divatárus cég, mely 1895. augusztusában csödbe jutott. A csődöt maguk a cég tagjai, Krämer Gyula és Duneitz Arnold körték. Miután kitűnt a vizsgálat során, hogy könyveiket rendetlenül vezették s adósságokat csináltak akkor is, mikor már fizetéseketlenek voltak, sőt már az üzlet átvételekor is majd 12.000 forint passzívájuk volt, a törvényszék vád alá helyezte őket. A csödbbejutáskor 56.000 forintot meghaladó adóssága volt a cégnek, melynek tagjai fölött ma mondott ítéletet a bíróság Eördögh András elnöklése alatt. A törvényszék Krämert valamint Duneitzot száz-száz forint pénzbüntetésre ítélte.

— A gödöllői parasztbálon. Újév napján nagy parasztbál volt a gödöllői nagyvendéglőben. Javában folyt a mulatozás, amikor Bottlik Lajos kissé becsipett állapotban a tánczosok közé állott s megforgatta a legszebb gödöllői lányokat. Nagy János parasztagazda gunyosan nézte, hogy nevéhez híven tántorog végig a termen Bottlik Lajos és mulatsága telt benne, hogy a kaptos legényt néhányszor oldalba lökdösse. Ebből szóvita, majd veszekedés támadt, aminek az lett a vége, hogy a korcsmáros Bottlikot kinttasította. A hetyke legény ezért bosszút forralt és Brozányi Sándor és Ivanovics József biztatására elhatározta, hogy Nagy Jánost meglesi és megveri. Éjjeli két óra volt a mikor Nagy János hazafelé tartott. Bottlikban, a mikor ellenségét meglátta, feltámadt az elfojtott düh, nekirohant Nagy Jánosnak s a késével úgy mellbe szurta, hogy az két hét mulatán meghalt. A pestvidéki törvényszék Bottlik Lajost szándékos emberölésért négy évi fegyházra ítélte. A királyi ítéletábla ma délelőtt foglalkozott a bűnpörrel és helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

— Véres keresztelő. Ez évi márczius 27-én keresztelő volt egy lengyel származású téglagyári munkás, Quircz János házánál. Sok barát és szomszéd volt az ünnepi dárindon, vigan is mulattak, de aztán szomorúan végződött a mulatság. A házigazda összeszólalkozott Zwiacz József nevű vendégével s egy darabig nem szóltak egymáshoz. Később, hogy kibékítse, maga mellett helyielyel kínálta meg, amit Zwiacz duzzogva utasított vissza. Ebből aztán dulakodás, verekedés támadt. Quircz az ágyra vetette Zwiaczot s mikor látta, hogy nem egykönnyen tud vele elhárni, kést szurt bele. A keresztelő-ünnepet mentők érkezése szakította meg s amint elvitték a szerencsétlen embert, meghalt utközben. A törvényszék Lenk Gyula királyi táblai bíró elnöklésével ma halált okozott súlyos testisértésért vonta felelősségre Quircz Jánost, akiről kitűnt, hogy a kérdéses alkalommal kissé boros állapotban volt. Ez enyhítő körülménynek méltatásával a törvényszék a vádlottat két évi fegyházra ítélte.

SPORT.

— Öszl löversenyek. A holnapi versenyek kimagasló futama a huszezer koronával javadalmaszott lovaregyleti díj, melynek 2800 méteres távján a St.-Leger mezőnyéből a győztes Lulu, Áruló, Komámasszony, Gagerl és Nickerl ujra összetalálkozhatnak. A különbség csak az, hogy holnap nem egyenlő súly alatt fognak megmérkőzni. A háromévesekkel szemben a 4 éves Rose of Kildare fog kiállani, a háromévesek közül pedig indulhatnak meg Pavolin, Eccless Cross és mint pacemaker Tick-Tack. E futamban engedményvel indulnak: Rose of Kildare (4 kg.), Eccless Cross (4 kg.) és Nickerl (2 kg.). Pavolin a megfelelő súlyt viszi, míg Lulu, Áruló Komámasszony, Gagerl és Tick-Tack egyformán 5 kg. poenalitással indulnak. A St.-Legerben beérkezett első négy ló tehát ugyanolyan súlyviszonyok mellett találkozik s így ezek között — ha a győzelem reális volt — holnap is Lulunak kellene elsőnek beérkeznie. Mi azt hisszük, hogy a kevésbbé mély talajban Áruló és Nickerl jobban fog futni, sőt Nickerl — tekintette a hét kilogramm engedményre — nemcsak a megbízhatlan Lulu, hanem Áruló előtt is fog beérkezni.

Tippeink a holnapi versenynapra a következők:

- I. Moring—Futár.
- II. Belle Helene—Virgoncz.
- III. Nickerl—Königswarter Istálló.
- IV. Boston—Guardian.
- V. Mini—Heute noch.
- VI. Wahrman-istálló—Becses.

— Ügetőversenyek. A budapesti ügetőversenypályán (Városliget, Erzsébet királyné utja) pénteken október 7-én kezdődnek az öszl versenyek. A nevezések a napokban zárultak meglehetősen eredménnyel. Az egyes-fogatok versenyekre 13—14, a kettes fogatokéira 6—7 nevezés történt.

— A német St.-Leger. A Hannoverában lefutott német St.-Legerben a graditzi porosz királyi főménes Vollmond-ja győzött igen könnyen Nicosia és Magister ellen. Őt ló futott. E huszezer márkás versenyben alapítás, tizennégy év óta hétézer győzött graditzi ló, tavaly pedig második volt May Viktor Geranium-ja mögött, amely mint említettük, a földmívelési minisztérium díjában fog futni.

— Vadászatok. Andrassy Géza gróf Zemplénvármegyei erdősegeiben időzik szarvasvadászaton. — Eszterházy Mihály gróf szinevér-polyánai vadászterületén egy igen szép 18-ast és egy 16-ost lőtt, vendége Croy Károly herceg pedig öt szarvasbikát egy páratlan 26-ost, két 10-est és két 12-est ejtett el. — Tallián Béla somogy-szobbi vadászterületén már befejezték a szarvas-cserkészteket, melyen Nikolics Mihály báró egy 14-est, két 12-est és egy 10-est, Tallián Béla pedig egy 14-est és egy 12-est lőtt.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter az 1900-ik évi párisi nemzetközi kiállítás magyar történelmi kiállításának rendezésére szervezett történelmi bizottságnak tagjává Plavics N. A., az eszéki kereskedelmi és iparkamara titkárát, a földmívelésügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztériumhoz Masrevics dr. és Bakonyi Károly miniszteri segéd-fogalmazókhoz fizetéstelen miniszteri segéd-fogalmazókká, továbbá ifjú Vécey Tamás dr. ügyvédjelöltet és Nádosy Gergely dr. végzett joghallgatót ideiglenes minőségű segélydíjas miniszteri fogalmazó gyakornokokká, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Huszka Jenő dr. fogalmazó-gyakornokot fizetés nélküli segéd-fogalmazóvá; Popeszkú Eugénia okleveles tanítónőt a fumei állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Gálly Ferencz okleveles tanítót a várfalvi elemi népiskolához rendes tanítónővé, Makay Istvánné született Pekó Valéria okleveles tanítónőt a kis-kun-dorozsmai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

Árverések a fővárosban. Csontossy János ingóságai 0-utca 8. és Szentkirályi-utca 11. október 10. Jánosi János ingóságai József-körút 13. október 6. Splényi Ödön báró ingóságai Erzsébet-körút 2. október 8. Braun József ingóságai Márton-utca 22. és Gyep-utca 37. október 11. Szalay József ingóságai Molnár-utca 25. október 8. Pacholek Károly ingóságai Koronaherczeg-utca 18., Üllői-út 46. és Balassa-utca 5. október 24. Weisz M. ingóságai külső Kerepesi-út 30. okt. 6. Stern Kálmán ingóságai Teréz-körút 31. október 6. Fodor Károly ingóságai Koronaherczeg-utca 3. és Lipót-körút 32. október 18. Krausz Mária ingóságai külső Váci-út 72. és Dob-utca 40. október 6. Zeig-

mondó Károly ingóságai Imre-utca 7. október 8. Soly-
mosy Elek ingóságai Szilágyi-utca 1. október 6.
Martinelli Antal ingatlanai Alkotmány-utca 22. földszint
ajtó 1. október 29.

A vidéken. Szelkóvits László ingatlanai Rima-
szombathán október 25. Botka Iméné ingatlanai Zala-
Egerszeg október 31. Kleineisel Ferencz ingatlanai
Soroksár (Budapest) községhezánál október 20. Madi
Mihály ingatlanai Nezsiderben október 20. Haider Lipól
ingatlanai Alsó-Ilmitz (Nezsider) községhezánál novem-
ber 11. Altenburger Mihály ingatlanai Pötfala (Nezsider)
községhezánál november 7. Pokoraczky György in-
gatlanai Lugoson november 4. Grauens Vilmos ingat-
lanai Brassóban október 6. Fekete M. Sándor ingatlanai
Élő (Monori) községhezánál október 28. Moldován Mária
ingatlanai Maros-Solyos (Déva) községhezánál október
29. Ambrus Antal ingóságai Sz.-Somlyón október 31.
Buzgyi Pál ingatlanai Jászósa (Jászberény) község-
hezánál október 24.

Pályázatok. A kun szent-mártoni (Szolnok) járás-
bírósnál aljegyzői állásra, a budapesti kereskedelmi
és váltó-törvényszéknél bírói állásra, az anyagi (Vesz-
prém) adóhivatalnál pénztárnoki állásra, a laposvári
adóhivatalnál adótisztviselő állásra, a lugosi törvényszéknél
aljegyzői állásra, a hogsáni járásbírósnál írnoki áll-
ásra, a zilahi törvényszéknél aljegyzői állásra, a kassai
pénzügyigazgatóságnál fogalmazó-gyakornoki állásra, a
vaszpremi törvényszéknél írnoki állásra lehet a folya-
modványokat benyújtani.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb galériák

is viselhetnek feltűnő olcsó árért
készen kapható ur ruhákat, ha szükség-
leteiket nálunk szerzik be. A mestori
szabást czégünk előkelő hírneve biz-
tosítja, a munka kivitelét pedig az üzlet
képe elárulja. Méret utáni megren-
delésekre külön szövetraktá-
runk van, kizárólag tiszta gyapjú-
s valóban gyönyörű mintájú kezműből.

Karácsonyi és Társa

férfi-szabók

IV. ker., Múzeum-körút 39.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 5.

	okt. 5. cents	okt. 4. cents
Buza szeptemberre	—	—
" májusra	68 ⁴ / ₈	67 ⁵ / ₈
" decemberre	69 ¹ / ₈	68
Tengeri decemberre	34 ⁷ / ₈	34 ⁴ / ₈

Chicago, október 5.

	okt. 5. cents	okt. 4. cents
Buza decemberre	62 ⁴ / ₈	61 ³ / ₈
Tengeri decemberre	29 ⁷ / ₈	29 ³ / ₈

Mezőgazdaság.

A központi hitelszövetkezet. Most, hogy az
1898. évi XXIII. törvényekkel meg van adva a
mód a hitelszövetkezetek országos hálózatának
megteremtésére, azt tapasztaljuk, hogy az intéz-
mény iránt ép azok viseltetnek közönyösséggel,
akik folytonosan a szövetkezeti eszméért lelke-
sedtek és lehangosabban sürgették az állami tá-
mogatással létesítendő szövetkezeteket. A pénzü-
gyminiszter szétküldte a központi hitelszö-
vetkezet alirásai iverit, de a gazdaközönség
még igen kevés üzletirászt jegyzet. Ily körülmények
között a földművelésügyi miniszter indítatva érezte
magát, hogy közvetlenül a gazdaközönséghez for-
duljon és ezt üzletirászt jegyzésére bírja. A
körlevél egyebek között a következőket mondja:
„Tudvalevő, hogy a vidéki szövetkezetek vi-
rágása, terjedése és áldásos működése az or-
szágos központi szövetkezet anyagi erejével szoros
összefüggésben áll. Minthogy pedig ez utóbbi
lényegében attól függ, hogy a magyar gazdaközön-
ség vagyonszerző része mily mértékben járul az
országos központi hitelszövetkezet alapítójához,
sőt ezen körülmény a szövetkezet erkölcsi súlyá-
nak is igen fontos eleme; a nagyjelentőségű
gazdasági és társadalmi intézmény érdekében biza-
lommal kérem, hogy a mennyiben ez iránt más-
kép határozni nem méltóztatott, a központi hitel-
szövetkezet alapító tagjainak sorába egy vagy több

(1000 koronás) alapítványi üzletirászt jegyzésével
belénni s ebbeli szíves elhatározását, a mellékelt
alirásai iv vonatkozó rovatainak kitöltésével tanu-
sítani szíveskedjék. E helyütt megjegyzem, hogy
az alirásbálytervezet az érdeklődők számára ná-
lam bármikor rendelkezésre áll, annak végleges
megállapítása azonban az alakuló közgyűlésnek
van fenntartva. Folkérem egyúttal, hogy említett
törvényünk irányának es szellemének, a benne
megalkotott intézmény és az ápolásra bizott szö-
vetkezeti eszme jelentőségének ismeretét saját tár-
sadalmi körölen is lehetőleg terjeszteni s az ezen
fontos ügy iránt érdeklődőknek alapítványi üzlet-
részek jegyzésére buzdítani, az alirásai iverit pedig
— kello tájékozódás végett — folyó évi október
hó 15-ig hozzám visszaküldeni szíveskedjék.

Ipar- és kereskedelem.

Központi vállalat Győrött. Győr sz. kir. vá-
ros, a győri pénzügyesek es néhány ottani keres-
kedő alirásai felhívást tesznek közbe egy Győrött
létesítendő áruaktarvállalat részvényeire. A rész-
vénytőke 200.000 forinttal tervezetik. Az alapítók
a bruttójövedelmet 37.000 forintra, a költségeket
18.300 forintra taksálják, s így a tiszta jövedelem
18.700 forint lenne, ami a részvénytőke 9-3 százalé-
kának felel meg. Így mondják az alapítók abban
a prospektusban, amelyet közölni tesznek. A Győr
városával kötött szerződés szerint Győr sz. kir.
város átadja a vállalatnak 50 évi használatra az
ujkapu-utczátl a Pálffy-utczáig terjedő dunaparti
területet. 50 év múlva a vállalat megváltását kö-
vető év január 1-től kezdve az áruaktar átvegy
Győr sz. kir. város birtokába. Az 50 évi időtartam
alatt létesítendő épületek vagy gépek értékét a vá-
ros a használati időtartam bevégeztével tartozik a
vállalattól megváltani es pedig a beszerzési köl-
tségeiket annyiszor 2 százalékkal, ahány évvel
50 évnél kevesebb időig azokat a társaság hasz-
náltta. A Dunaparton 100 méter hosszú, 6 méter
magas rézsutos kikövezett rakpart készitendő. Ezen
munkát a város által készitendő tervek es költség-
vetés alapján a társaság fogantatosítja; azok köl-
tségeit azonban a város a társaságnak meglátja.
A befektetett összeg évi 5 százalékat a társaság a
város pénztárába befizeti.

Magyar gázlázófény-részvénytársaság. E vál-
latat má tartotta közgyűlést. Az igazgatóság jelen-
tése szerint, dacára annak, hogy az árakat min-
den téren leszállították, fokozott tevékenység kö-
vetkeztében a múlt évi nyereséget megközelítő üzleti
nyereséget értek el, amennyiben a lefolyt üzleti év
tiszta nyeresége 147.182 forint 64 krajczárral szem-
ben 142.876 forint 59 krajczárt tesz ki. Ez összeg-
ből a leírások eszközése után az eddigi 10 forint
osztalék helyett 15 forintot fizetnek ki. A közgyű-
lés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt
megadta.

Az Amar M. Dávid-féle fizetéseképtelenség. Az
Amar M. Dávid hitelezőinek szeptember 20-án
meglattott értekezleten kiküldött bizottság a mai
napon összehívott újabb értekezletnek jelentést te-
vén a könyveknek es a vagyoni állapotnak idő-
közben eszközölt megvizsgálásáról, konstátálta, hogy
a fizetési zavarok az utóbbi időben kötött nagyobb-
mértvű terményhatáridőüzletben szenvedett es 300.000
forintot meghaladó veszteségekre vezethetők vissza
es a legszorgosabb vizsgálat sem volt képes bűnös
üzelmeknek nyomára jönni. Egyébként a bizottság
által jelentékeny leírásokkal megállapított mérlege
alapján a czég egy év lefolyása alatt törlesztendő
30 százalékos egyezségi ajánlatot tett, amely a
hangulat után itélve, a hitelezők tulnyomó részé-
nél méltánylásra talált.

Köbányai sertésplac, okt. 5. Magyar első-
rendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon
felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként
300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig.
Fiatl nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli
súlyban) 51¹/₂—52¹/₂ krajczárig. Közép (páronként 251
—320 klgig terjedő súlyban) 52—53 kr. Könnyű
(páronként 250 klgig terjedő súlyban; 53—54
kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban
51¹/₂—52¹/₂ krajczárig, közép (páronként 240—260
kilogrammon súlyban) 51¹/₂—52 krajczárig. Könnyű (pá-
ronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 50—51.
krajczárig. Sertéslétszám: 1898. okt. 4. napján
volt készlet 46554 darab, okt. 5-én felhajtatott
422 db, október 5-én elszállitott 392 darab,
október 6-ára maradt készletben 46554 darab.
A bizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti konzum-sertésvásár, okt. 5. A
ferenczvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi
konzum-sertésvásárra 1898. okt. 4-én érkezett
260 drb. Készlet 534 darab, összes felhajlás 794
drb. Elszállitott budapesti fogyasztásra 497 drb,
elszállitatlan maradt 297 drb. Napi árak: 120—180

kilós 50—52 kr. 220—28; kilós 51—53 kraj-
czár, 320—380 kilós 48—58 kr. Öreg nehéz —
krajczár, malacz 40—42 krajczár. A vásár ban-
gulata lanyha volt.

Közlekedés.

Kedvezményes vasuti jegyek. A folyó évre
kiadott telari vasuti jegy váltására jogosító arcz-
képes évi igazolványok az 1899. évre leendő érvé-
nyesítés végett már folyó évi október hó 1-től
kezdve lekadhatok; azon jogosultak továbbá, kik
a folyó évben ily igazolvány birtokában nincsenek,
de ilyet maguk részére a jövő évre váltani kíván-
nak, annak kiállítását ugyancsak már a fenti idő-
ponttól kérelmezhetik. Nehegy tehát az érvényesít-
endő igazolványok legnagyobb részének beküldése
es az új igazolványok kiállításának kérelmezése a
folyó év utolsó hónapjára maradjon, a munkatorló-
dásnak es az ebből származó késedelemnek ele-
jét veendő, figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy
saját érdeklükben cselekedjenek, ha az érvényesítés
kieszközése, vagy az új igazolvány megszerzése
iránt igazolványaik, illetve arczképek es kezelési
illeték fejében személyenként egy korona készpénz-
es csatolása mellett az előirt módon egykoronás
bélyeggel ellátott folyamodványnyal hivatali felsőbb-
ségükhöz, illetve a jogosult nyugdíjasok szabály-
szertien igazolt s ugyancsak egykoronás bélyeggel
ellátott folyamodványnyal közvetlenül a magyar
királyi államvasutak igazgatóságához már most fo-
lyamodnak, mely felkérte egyúttal a hivatali főnök-
segeket, hogy az érvényesítést es az új igazolvá-
nyok kiállítását kérelmezők igazolványait, illetve
arczképeit a kezelési illetékekkel es a folya-
modókról két példányban szerkesztendő név-
jegyzékkel együtt, a teendőket lehető megosz-
tása szempontjából az igazgatóságához minál
előbb beküldeni szíveskedjenek. Ez alkalommal
közöljük egyúttal, hogy az igazolvány határozma-
nyának 17. pontjában foglaltakhoz képest azon
idő alatt, míg az érvényesítés végett bekül-
dött igazolványok ott kezeltetnek, azok birtokosai
részére előre nem látott utazásokra bélyegtelen
folyamodvány alapján, melyben az, hogy az illető
folyamodó igazolványra érvényesítés végett be van
küldve, a hivatali főnök által igazolandó felíru
menetjeggyel egyszeri utazásra szóló igazolványok
fognak úgy az igazgatóság, mint az egyidejűleg uta-
sított üzletvezetőségek által kiállitott, megjegyez-
vén, hogy azok részére, kik a fent közölt esetben
egyszeri utra szóló igazolvány kiállítását kérel-
mezni elmulasztanak, a reudes menetdíj megfizé-
tése esetén menetdíjvisszatérítések semmi körülmé-
nyek között sem fognak engedélyeztetni.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 5.

Jöllehet a külföldi piacok ma sem jelentet-
tek szilárd irányzatot, sőt Newyorkban es Liver-
poolban csekélységgel olcsóbbodtak az árak, az
októberi határidők nálunk ma további emelkedés
mutattak es a buza ára 9 forint 22 krajczárig, s
rozse 7 forint 78 krajczárig, a zabé 5 forint 83
krajczárig emelkedett. Zárulnak 9 forint 16 kraj-
czáron, 7 forint 66 krajczáron es 5 forint 78
krajczáron.

E gyengülés csak természetes következménye
a vetemény haussemozgalomnak, de azért az alap-
irányzat rendkívül szilárd. A spekulációt félelem
szállotta meg, joggal tart attól, hogy a szeptemberi
események ezuttal is ismétlődnek es ennek elaját
veendő, hozzálál a fedezéshez.

Érdekes, hogy a nem szállitott szeptemberi
buza tárgyában még folyton tartanak a fedezések
es készáru piaczon es ma is 5000 métermázsát vá-
sárolták e czéltől.

Külföldben is élénk kereslet volt a készáru-
piazcon. Buzából elkelt 75.000 métermázsát (a hi-
vatalis jelentés csak 45.000 métermázsáról számol
be) tíz krajczárral magasabb áron. A többi cik-
ken is kedvező volt a bangulat.

Az Unio készlete kitesz a Bradstreets szerint
millió bushelben:

	e héten	múlt héten	gyarapodás
Buzában	18.857	15.892	2.965
tengeriben	30.132	29.548	0.584

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 2600 mm. 80 k. átlag
9.97¹/₂ frton, 1450 mm. 79 k. átlag 9.57¹/₂ frton,
1200 mm. 79⁵/₈ k. átlag 9.97¹/₂ frton, 3300 mm.
78⁵/₈ k. átlag 9.97¹/₂ frton, 150 mm. 80 k. átlag
9.90 frton, 100 mm. 80 k. átlag 9.75 frton, 150
mm. 79⁵/₈ k. átlag 9.80 frton, 500 mm. 79 k. á-
tlag 9.80 frton, 2800 mm. 78⁵/₈ k. átlag 9.75 frton,
500 mm. 78²/₈ k. kevert 9.65 frton, 100 mm. 78 k.

Osztrák-magyar bank 900.—, Osztrák-magyar államvasut 350.—, Déli vasut részvény 73.—, Elhevölgyi vasut 260.—, Dnagózhajózási részvény 460.—, Alpesi hányarészvény 176.—, Dolányrészvény 124.25, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.15, Német bankváltó 58.85, Tramway 511.— Az irányzat tartott.

Bécs, október 5. A déli tőzsde zárulata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 353.12, Magyar hitelrészvény 379.—, Anglo-bank 155.—, Bankver. 261.50, Union-bank 292.50, Länderbank 228.50, Osztrák-magyar államvasut 350.25, Déli vasut 73.—, Elhevölgyi vasut 240.25, Északnyugoti vasut 245.25, Török dolányrészvény 128.50, Rimanurányi 252.—, Alpesi hánya 176.25, Májusi járadék 101.20 Magyar koronajáradék 98.10, Törökországi 58.60, Német márka azonnali szállít. 58.90 forinton.

Frankfurt, október 5. (Zárulat.) 4^o00-os papír-járadék —, 4^o00-os osztrák aranyjáradék 102.40, 4% magyar aranyjáradék 101.60, magyar koronajáradék 98.50, osztrák hitelintézeti részvény 298.—, osztrák-magyar bank 766.50, osztrák-magyar államvasut 295.50 déli vasut 65.38, bécsi váltóár 180.65, londoni váltóár 203.95, Párisi váltóár 806.75, bécsi Bankverein 220.25, Union-bank részvény 249.50, villamos részvény 134.—, alpesi hányarészvény 145.60, 3% magyar arany-kölcsön 88.30, 4^o200 ezüst-járadék 85.70. Az irányzat nyugodt.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. október 5-én reggel 7 órákor

Állomások	Légnyomás mm. 700 +		A hőmérséklet Celsiusus szerint		Csapadék mm.	Állomások	Légnyomás mm. 700 +		A hőmérséklet Celsiusus szerint		Csapadék mm.
	Bar.	mm.	Bar.	mm.			Bar.	mm.			
Arad	70.8	11.9	70.1	10.7		Pola	67.5	13.3			
Balmazújváros	70.1	10.7	70.1	10.7		Lesina	60.0	00.0			
Békéscsaba	70.1	10.7	70.1	10.7		Szajó	67.7	13.9			
Budaörs	71.1	09.8	71.1	09.8		Torino	68.6	14.4			
Budapest	70.0	10.5	70.0	10.5		Floranz	67.3	15.6			
Cegléd	70.3	12.0	70.3	12.0		Hóna	65.3	19.3			
Dénesföld	70.6	11.4	70.6	11.4		Nápoly	65.3	20.0			
Egyszerű	70.0	09.0	70.0	09.0		Brindisi	67.5	22.6			
Győr	70.0	10.4	70.0	10.4		Palermo	64.1	23.0			
Hódmezővásárhely	69.8	15.1	69.8	15.1		Malta	61.8	24.4			
Kecskemét	69.7	16.0	69.7	16.0		Zürich	63.9	12.4			
Kispest	69.3	20.8	69.3	20.8		Biarritz	63.4	14.8			
Komló	69.8	12.8	69.8	12.8		Nizza	65.7	17.0			
Körmend	69.2	10.4	69.2	10.4		Paris	68.9	11.6			
Lászlótelep	68.7	11.5	68.7	11.5		Kopentága	64.0	00.0			
Miskolc	69.3	12.8	69.3	12.8		Hamburg	72.4	13.1			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Berlin	70.4	08.6			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Christiansund	70.4	09.0			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Stockholm	60.0	00.0			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Szent-Pétervár	63.9	04.4			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Moskva	60.9	03.5			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Varsó	72.8	07.2			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Kiow	67.7	05.7			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Odessa					
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Sulina	68.9	14.0			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Szöha	67.7	11.3			
Ménfőcsanak	70.4	12.8	70.4	12.8		Konstantinápoly	66.2	18.2			

A nyomási különbség általában kicsinyek. Az Északi-tenger és Németország környékén a barometros maximum, a honnan a légnyomás egy északi felé, mint dély felé lassan eszik.

Az európai időjárás tulajdonképpen felhős, de mindemellett száraz. A reggeli hőmérséklet Közép-Európában 10° fölött vannak. A déli felében száraz és melegebben enyhül az idő uralkodik. Egy-egy helyeken reggel köd képződött. A szelek gyengék, irányuk változó.

A jelenleg uralkodó időjárás megtartja jellegét.

VIZÁLLÁS.

— Október 5-én. —

Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Árnyék v. apály	Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Árnyék v. apály
Iszta	038	039	V	M. Sziget	017		
Schärding	129	129	V	Tiszaj. Újlak	048		
Passau	140	140	V	V. Kármány	000		
Bécs	036	036	V	Csep	184		
Pozsony	134	134	V	Tokaj	055		
Komárom	090	090	V	Szolnok	116		
Budapest	030	030	V	Csongrád	184		
Kriau	015	015	V	Szeged	118		
Duna	070	070	V	Titel	035		
Mohács	085	085	V	Ducs	015		
Győr	020	020	V	Szatmár	040		
Zimony	017	017	V	Latorca	000		
Pannocsa	020	020	V	Latorca	000		
Békéscsaba	020	020	V	Homonnai	000		
Budaörs	020	020	V	Ungvár	000		
Ménfőcsanak	020	020	V	Ung	030		
Óruda	020	020	V	Barfa	119		
Hódmezővásárhely	020	020	V	Zemplén	140		
Sárospatak	020	020	V	Sajó	060		
Sárospatak	020	020	V	H. Németh	015		
Sárospatak	020	020	V	B. Újlak	015		
Sárospatak	020	020	V	Séb. Kőr.	020		
Sárospatak	020	020	V	Csucs	020		
Sárospatak	020	020	V	Nagyvárad	020		
Sárospatak	020	020	V	F. Kőr.	015		
Sárospatak	020	020	V	Balonyos	015		
Sárospatak	020	020	V	Borosjenő	012		
Sárospatak	020	020	V	Ret. Kőr.	006		
Sárospatak	020	020	V	Bákas	006		
Sárospatak	020	020	V	Gyoma	044		
Sárospatak	020	020	V	Gy. Felcsöv.	025		
Sárospatak	020	020	V	Árad	140		
Sárospatak	020	020	V	Makó	016		
Sárospatak	020	020	V	K. Kelety	024		
Sárospatak	020	020	V	Temesvár	074		
Sárospatak	020	020	V	Béga	049		
Sárospatak	020	020	V	N. Deceker.	049		

Jelek magyarázata: * = Jegen víz; + = Ófelv. — = 0 alás
 < = Árad; > = apad; ? = közb. — = 0 alás

Magyarázatok: A Duna Komáromig apad, Budapesttől Drankovig árad; vizállása alacsony.
 A Tisza Tokajtól Tittelig árad, többi állomásos apad.
 A Dráva egész hosszában apad.
 A Sáva felső felében apad, Bródától torkolatáig árad. A vizállások a következők.
 Csapadék nem volt, kivéve Beszkeid és Ó-Gyalláról jeleznek 1 mm.-nyi csapadékot.

CSALÁDI KRÓNKA.

Orosz regény. (2)

Írta: DANILEVSZKI GERGELY.

Mindazonáltal az Araksejev grófnak telepítési rendszabályait ő sem helyezte. — Képzeld csak, ma chère — szokta volt a környékbeli kismemeseknek mondogatni, kik ünnepnapokon tiszteletüket tették nála — képzeld csak, Czupijevben már meg egy egész falut telepített; az ugynevezett szabad telepéseket persze holtra verték, sőt minden eshetőségre való tekintettel, a közelben mindjárt kész sírok is voltak ásva. Az egyik csoport botozni kénytelen asszonyokat, férfiakat vegyesen, a másik csoport meg mindjárt elföldelheti az övéit. Azt mondják, hogy egy szegény asszony, kinek sikerült a kinczök kezei közül elszabadulni, szaladtában, ijedteben véletlenül magától beléugrott egy nyitott sírba. S a gróf ekkor így kiáltott rá: „ne félj, galambom, csak válaszd ki magad magadnak a sírod!...” Mondom, ez a gróf valóságos egy komisz káplár! Semmi lelki szabadság, semmi finomság nincs benne! És ilyen lélekölők kezébe teszik a hatalmat mai napság!... Mondom, Araksejev egy ázsiai barbár marad, ha gróf is, meg lovagja a Nevski-rendnek!

Hát ez az Araksejev egy szép napon a hadsegédeivel s az új déli gyarmatok parancsnokaival csak bekopogtatott a csendes Prischib-be, a dédanyám majorjába s kijelentette, hogy szeretné látni az ötszáz láncnyi fenyvest, egyetlenegy embernek e csudálatos művét. Dédanyám, Anna Petrovna, illő tisztelettel fogadta az urakat és megparancsolta a fiának, Ivánkának, hogy ő kegyelmességének, a csárz kedvencének, mindent megmutasson és megmagyarázzon; mindazonáltal keresztet is vetett és nagy megvetéssel köpött egyet, mikor szobája ablakából megpillantotta az „ázsiai barbár"-nak faragatlan, potrohos alakját a porlepte, durva kocsin. Igen, sőt közvetlenül is érezte a gróffal, hogy rossz kedve van neki és kicsinyli őt. Ebédre pompásan terítették a grófnak s a lakoma sok jól táplált lábasjóságnak került az életébe. De a lakások nem a hatalmas vendégek kezdték a kínálást. És midőn a gróf ur egy udvari eseményre vonatkozólag, melyet teljes katonai díszben pompázó hadsegédének beszélt el, az esemény idejére nézve nem tudott megegyezni a dédanyámmal s a kappanczombot tányérjára visszarakva, így szól: „Engedd meg hát asszonyanyám, hogy megkérdjem, tulajdonképpen hány esztendő is vagy?...” akkor a dédanyámnak szikrázott a szeme, reszketett a fejkötőpántlikája, elfehéredett a szájaszéle és Anna Petrovna így válaszolt neki: „Először is én, neked gróf Araksejev, sem asszonyod nem vagyok, sem anyád, hanem vagyok az én boldog emlékezetű császárnénak, Katalin Alexejevának palotahölgye s te illedelmesekben beszélhetnél a háziasszonnyal; másodszor meg, kitűnő dolog! az én időmben a finom gavallérok nem szokták volt a palotahölgyek esztendeit tudakolni...”

Dédanyám azzal föl is kelt az asztaltól, jobbra is, balra is meghajolt, annélkül, hogy ránézett volna valakire s az álmétködő Ivánkának karját nyujtva, szótlanul és méltóságosan visszavonult termeibe. Borzasztó zürzavar keletkezett erre, Araksejev fölugrott és be sem várva a háziurat, fogatott és rögtön visszahajtott Czugujevbe, ahol ismét bőven kezdett hullani a botütés és újra reszketett a levegő az asszonyok, gyermekek és agastyánok jajgatásától. S midőn aztán Araksejev-től Péterváron, ahol megtudták a dolgot, azt kérdezték a pajkos udvari méltóságok, hogy micsoda kalandja volt neki az Ukrajnában annál az öreg özvegy asszonyságnál, akkor a gróf csak így válaszolt:

— Hogy csudálnám én az öreg asszonyságnak ezt a kis zabolátlanságát! Mikor ő a saját ötvenesztendősi fiát is valami gazdálkodási hibáért kukoriczára térdellettette, miként a saját szemével látta... Kukoriczára térdelletteti a saját fiát, aki tulajdonképpen ura az egész vagyonnak és császári testőr hadnagy és ő felsége egyik magas lovagrendjének kikeresztése!...

— Micsoda gyűrű van az ujján, nagyanyánk? — kérdezték egyszer a kíváncsi unokák tőle.

— Ez a gyűrű igen drága egy gyűrű, gyermekeim, igen drága egy gyűrű! Családunkban egy nagyon fontos eseményre emlékeztet.

— Micsoda eseményre?

— Rendkívüli egy eseményre. A mi családunk, kedveseim, a Don és környékén levő pusztaságok benepesedésével egy idős.

— Beszéljen, drága nagyanyám, beszéljen az első bevándorlókról és a gyűrű történetéről.

A hosszú és téli esteken az ágyban, a tüzött, fahéjszínű selyempaplan alatt, a magasra tornyosodó vánkosoknak támaszkodva vagy pedig a báránnyal bélelt prémeshundájába burkolózva s a himbálózó háromlábú zsámolyon a kandalló mellett ülve s a rokkáról a kecskegyapjú szálait, fonva beszélte el a meggörnyedt, ránczosképu nagyanya, amit az urától meg anyósától az ország benepesedéséről és a föld megműveléséről hallott, amint azt hat évszázaddal ezelőtt az Igor-dal énekesei zengedezték.

— A mi Donunk két partja, édeseim abban az időben, mikor én Pétervárról idekerültem, csodásan szépen voltak. Ember kevés volt még itt akkor, állat azonban bővében találtatott. Az erdőben vaddisznók futkóroztak, a rókától a kaput se lehetett kinyitni s ha hózivatar volt, a vacsorára készülő báránypecsénye illata a házig családta az éhes ordsokot. A tatárok és a nogaiak az én időmben igen gyakran támadták meg az embereket. Épen Ivánkám születését vártam, mikor a Don tulsópartján a domb tetejéről egy máglya tatárok támadását jelentette. Jakab Eusztachowicz nem volt otthon s én megrémülve és aggódva állapotomon, lóra kaptam, hogy Czugujevbe nyargaljak a katonákért. Hanem már az uton, az andrejevi pápa méhesénél anya lettem.

Mind ezek azonban jelentéktelen dolgok. Egészen más történeteket beszélnek az uram nagyapjának idejéből. Akkor itt még teljesen pusztá volt minden; krétafehérségű hegyek, sötét, sűrű őserdők, a nádk tövén haragos vizek és kaszálatlan rétek köröskörül. Sehol emberi lakás, sehol emberi nyom nem volt. Ha valaki fölment egy magaslatra és elkiáltotta magát, a sűrű erdőből egy hang sem felelt neki, még a visszhang sem. Csak a sárgarigó éneke és gerliczek turbékolása és sasok szárnyesatogtatása hallatszott a pusztaságon.

Igy volt ez csaknem Elek csár uralkodásának utolsó esztendejéig. Ekkor a lengyel urak kezdték a Dnyepren inneni kozákokat üldözni; leégették templomaikat, malmaikat, pálinkafőzőiket és majorságukat, aztán átkergették őket a folyamon.

Egy csöndes tavaszi estén valami fűrtős hetman-fiu bukkant elő bágyadt paripáján a Don inensző partján. Fájdalomban elmerülve, találomra lovagolt a pusztán és tavakon át, míg a nap a hegyek vállaira nem ült; puskájával és általvetőjével a vállán, fáradtan, kiéhezve és elronyolt ruhában ült a lovon. Valami elkéseredett harcz után, az ellenség elől szökött ő ide. Egyik tisztás után a másikat hagyta el, míg végre leszállt a lóról és itatott egy forrásnál; aztán keresztet vetett magára, lehajolt a forráshoz inni és fölmászott egy magas csucsra. A magaslatról isteni csöndben nézett szét a messze elnyúló síkságon a jövevény s lelke ekkor megborzongott. A sötét erdőből a rettegés érzése szállt felé. Érezte, a már túlérett gyümölcsök mézédese illatát, hallotta a mély öbölben csattogó madarakat, a máhékat, dongókat, legyek és egyéb bogarak zümmögését.

A kozák térdre esett és felkiáltott:
 — Itt legyen lakóhelyem! Inkább telepszem itt rókák és farkasok közé, semhogy otthon az urak korbácsa alatt éljek, mint egy kutya.

Ez volt, gyermekeim, az első idevaló telepes; ez a fűrtős legény, a ti szepapátok, Danilovisz Danilo, a Dnyepren inneni podóllai kozák.

(Folytatás következik.)

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 5-én.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Columns include 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Magyar általános kassza', 'Magy. orsz. központi kassza', 'Pesti hazai első takarékpénztár', 'Biztosító társaságok', 'Malmok', 'Bányák és téglagyárak', 'Vasművek és gépgyárak', 'Különléte vállalatok', 'Közeledési vállalatok', and 'Sorsjegyek'. Each entry lists the item name and its corresponding price in 'pénz' and 'ár'.

Kőbányai Király-Sörfőző-részvénytársaság. Maláta-sör. Bajor módra készült ezen legjobb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az enemi külföldi árukat kiszorítsa. Kellemes zamatja miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szak tekintélyek melegen ajánlják: különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kélli Károly egyetemi tanár urak tanúsítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóan bizonyult. Idegbajokban, vészegénység-nél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél maláta-sörünk valóságos gyógyszer.

Meidinger kályhagyár Heim H., Budapest és Bécs. cs. és kir. udvari szállító. Kiváló hírnevű cs. s kir. kiz. szab. kályháink MEIDINGER-OFEN H. HEIM valószínűleg oszákis lakunkban Budapest, Thonet-udvar, kaphatók.

Fontos önvédelemre. Rull dogg-femesis 6 lövett revolver csak. 4 frt. Bőrcsúsz, szíjjal és töltényvel 6 frt. Vadászfegyverek nagy választékban. FÖLDESSY L. puskműves Br.apest. Muzsion-ut 3. Vidéki székiúld és utánvet vagy pénz előzetes-beküldése mellett. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Való- di francia különlegességek oszákis F. Berguerand filis legbravebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők. Polgár Sándornál Budapest, VII., Erzsébet-kört 50. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Mindennemű ócska ajtó k ablakok méret után, teljesen befalazások elkészítve, olcsón kaphatók. Temesváry Gézánál Budapest, Ujvársár-tér 4. Kiadó uri lakás, mely áll három utcái szobából, minden mellékkeliséggel, új hában november 1-re. Czim a kiadóban.

A szabadalmazott FAIRBANKS mérlegek. Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket. Különszengazdák, gazdaságok, községek és uradalmak részére a legjobb mérlegződéssel ajánljuk. Gazdasági egyesületek kedvezményben részesülnek. FAIRBANKS mérleg- és gépgyártó részvénytársaság. Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156. Megrendelések közvetlen közp. irodánkhoz Andrassy-ut 14. sz. intézendők.

Nagy bolt helyiség a József-körút legélénkebb helyén f. é. november hó 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

MIKSZÁTH KÁLMÁN Katángly-Naptár-a 1899-re, melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni, hirdetések közlésére a legalkalmasabb. Hirdetéseket elfogad: az ORSZÁGOS HIRLAP kiadóhivatala VIII. ker., József-körút 65. szám.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalában VIII., József-körút 56.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1898. október 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 157. Havi bérlet 5.

Hamlet, dán királyfi.

Tragédia 5 felvonásban, írta Schakspere. Fordította Arany János.

Személyek.

- Claudius. Szacsav
Hamlet. Mihályfi
Heratio. Pálfi
Polonius. Szilgetyi Imre
Laertes, fia. Ivánfi
Volmand. Prielie
Hamlet. Egressy
1-ső sirású. Vizvári
2-ik sirású. Zilahy
Gertrud. Jászai M.
Ophelia. Török I.
1-ső színtűz. Körösmezői
2-ik színtűz. Paulayné
3-ik színtűz. Földes

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Lili.

Érkes színű 3 felvonásban. Írta Hannequin és Mibaud. Fordították Erva Lajos és Pál J. Béla. Zenéjét szerzerzte Herr.

Személyek:

- Antonin Plinhard. Szirmai
Grange Baletiere. Lubinsky
Sainte Hypothese. Kassai
Bompapprofessor. Horváth
Irene. Husko
Bouzin-court. Szabó A.
Bouzin-court. Siposné
Amelie. Hegyi A.
Antonine. Gazsi M.
Victorine. Vedress
Mme Vieubois. S. Harmath
Mme Girandsee. Vidorné
Mme Anderson. Várnai
Jerome. Várnai

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

773. szám. 773. szám.

A végrehajtó.

Bobozat 3 felvonásban. Írták Sylvane és Artus. Fordította dr. Beldi Izor.

Személyek:

- Chéradama. Hegedűs
Octavie. Niko L.
Brocotel, ügyvéd. Göth
Antoinette. Molnár L.
Largilette. Szerény
Pimporet. Gyöngyi
Kapitány. Kazaloczky
Cyprienne. Deili E.
Marianne. Boross
Zelie, szakácsné. Makroczy
Rendőbíró. Magyarai
Bárczola. Rónaszi
Justine. Murkásy

Kezdete 7 és fél órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Másodszor:

A krokodilus.

Operett 3 felvonásban. Írta Walter Oszkár. Fordította Faragó Jenő. Zenéjét szerzerzte Ferron Adolf.

Személyek:

- Özv. Müllerné. Kövesi A.
Lili. Ludovik
Salbe. Sziklai
Wille Fric. Ghéni K.
Schlauch. Szentmiklósy
Schneiler. P. Jásztos
Trieblé. Láng E.
Kümpst süm báró. Halasi B.
A sz. ügyvéd. Mátrai
A rendező. Besseyei
Höben A. Boross E.
Simon M. Simon M.
Klax. Kardos
Mari. Kúrosi E.
Levelhordó. Erdős B.
Henteslegény. Karvázy
Szobaleány. Batori
Diszítómester. Batori

Kezdete 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 97. Havi bérlet 1.

A tévedt nő.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzerzte: Verdi. Szövegét írta: Piave.

Személyek:

- Valéria Violetta. Bellincioni
Bertha M. Berta M.
Aunine. Václav V.
Germond Alfréd. Arányi
Gaston György. Takács
Gaston Vicomte. Dalnoki
Duphol báró. Kornai
D'Obigny marquis. Hegedűs
Greneville, orvos. Szendrői
Flóra inasa. Szalay
Giuseppe. Juhász

Utána:

A nappal és az éjjel

Ballet 2 képpben. Írta Beer József. Zenéjét szerzerzték Tóth Lajos és Metz Albert.

Személyek:

- A sötétség szelleme. Fini
A természet. Gaszner B.
A nap. Barbiéri
A hold. Carbons
Hajnali csillag. Blough Sz.
Éjszaki csillag. Schmeideck
Yenus. Zsuzsanna
Orion. Raiss R.

Kezdete 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ

Zárva.

Színházi műsorok.

Table with 7 columns: Nemzeti Színház, Magyar Kir. Operaház, Magyar Színház, Népszínház, Magyar Színház, Várszínház. Rows include Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

Advertisement for BUTOR furniture. Text: Több száz szoba asztalos- és kárpitos BUTOR. Kizárólag szilárd munkát a legújabb stílusban... Patyi Testvérek 15- és székvárosj bútortelep.

IV. Kétévesek-Államdíja. 7000 korona a győztesnek, 600 korona a másodikkak. Táv. 1000 méter.

Table with 3 columns: No., Name, Result. Lists race participants and their positions.

Jelöltjeink: Boston-Guardian.

V. Kétévesek eladéversenye. 2000 korona a győztesnek. Táv. 1000 méter.

Table with 3 columns: No., Name, Result. Lists race participants and their positions.

Jelöltjeink: Mini-Heute noch.

VI. Kétéves nyertelenek eladéversenye. 2000 korona a győztesnek. Táv. 1000 méter.

Table with 3 columns: No., Name, Result. Lists race participants and their positions.

Jelöltjeink: Wahrman-istáll-Bocses.

Advertisement for WALTER B. kávéháza. Text: VIII., József-körút 29. sz. alatt. Naponta zene-hangverseny. A híres Miskolczy Géza pécsi zenekara által. Kanitz Ferencz és Tsa szepességi vászonraktára Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Advertisement for Becker János gyógyszerháza. Text: Fontos tudóvészéseknek a Pater Kanten-féle nemes fenyő-kivonat. Biztos határu a legkésőbbetűbb eseteknél is. Számtalan elismert levedi orvos uraktól és előkelőség aktól is. 1 liter ára 25 frt, 1/2 liter 12 frt 50 kr., 3/4 liter 8 frt 25 kr. Ledrésok ingyen. Valódi csakis a készítőnél. Becker János gyógyszerháza a Szt.-Háromságban 1292 BILLED, (Torontál-megye).

Advertisement for Kőbányai Király-Sörfőző. Text: dr. Korányi és dr. Kötly egyetemi tanár urak által gyógyszerészekre ajánlott „Góliát-Malátasöre“ degybajokban, verszegénységűnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használattik. Legkellemesebb üdítő-ital. Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRO HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegkezzel vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyeglettel is fizetendő. — Csak az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közértesítő levélbe is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minion a könnyen kiszámíthatja az apróhirdetési árat.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közölhetnek.

LEVELEZÉS.

Komoly. Levélét ma vettem és hogy meggyőződjék róla, hogy mily pontos vagyok, azonnal válaszolok is rá. Arra a kérdésére vonatkozólag, amit már első levelében is kérdezett, megjegyzem, hogy tudom határozottan, hogy az én v. is ugyanaz, mint az öné — és így azt hiszem, minden jó lesz. A szemem pedig nem fekete, hanem már tudja. Ugy-e? Arra az ünnepélyre tényleg szeretnék elmenni, de ha nem megyek arra, majd akkor valami másra. Mindenesetre tölten meg akarok magával ismerkedni. — Jó? Üdvözlő Harmat. A levéléhez csatolt „üdvözlöt” köszönöm. 6448—1

Vörös. Roppant unalmas így egyedül lenni. — Nincs semmi kedvem. — Kérlek, vigasztalj meg és gyere. Olyan sívár az élet nélküled. Meddig fog ez még így tartani? Csókol Bolondod. 6446—1

Faust. Néhány nap óta otthon vagyok már és soraid megkaptam. Boldog vagyok, mert igen nagy örömet okoztak. El ne feledd ígéretedet. Csókol G. 6444—1

HÁZASSÁG.

Jgen jó és biztos állású 28 éves fiatal ember szeretne megismerkedni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal, házasság céljából. 3—4000 forint hozományt kíván. Csak komoly leveleket vesz figyelembe, melyeket „Komoly” jellege alatt kér a kiadóhivatalba. 6368—2

Fiatal földhírtokos házasság céljából szeretne megismerkedni egy fiatal művelt leánnyal, ki a talusi háztartást jól érti és ki egy pár ezer forinttal rendelkezik. Szíves leveleket csakis komoly, intelligens, csinosabb leánnytól kér „Kitűnő férj” jellege alatt. 6400—2

ALLÁST KERES.

Egy első szobaleány ur háznál állást keres, szépen varr. Címe a kiadóhivatalban. 2107—3

Jrodista, gyönyörű szép írással, szerény feltételek mellett irodához ajánlkozik. Elvállal esetleg házon kívüli írásbeli munkát is. Szíves megkeresések „B. S. 20.” alatt a kiadóhivatalba kér. 6350—3

Joghallgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Címe a kiadóhivatalban. 6210—3

Kereskedelmi akadémián végzett bankhivatalnok, ki már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett. Címe a kiadóhivatalban. 6290—3

100 koronát adok annak ki, nekem hivataliszolgái vagy pénzbeszedői állást szerez előkelő nagyobb intézetnél, esetleg övédekkel. Cím a kiadóhivatalban. 6224—3

Ökleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 6118—3

ALLÁST KAPHAT.

Ügyes ügynökök állást nyernek. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Kitűnő kereseti” jellege alatt. 6314—4

100—200 forint havi melleskeresetre lehet szertőkebefektetés nélkül, otthoni munkával, az ország bármely részén lakó, bármilyen foglalkozású férfi vagy nő, a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű utmutatásai nyomán. A könyvet 1 forint 70 krajczárnak postautalványon beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadóvállalata Újpest, István-utca 2. sz. 2083—4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házből való tanulóleány azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 6455—4

Jspán ki már nagyobb gazdaságban működött, keresetlik. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéretnek „Gazdasági jellege alatt. 6450—4

Comptoirista, ki a könyvtárban és levéltárban járatos, egy helybeli nagy gazdaságba november 1-ére felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Comptoirista” jellege alatt. 6440—4

2—300 forint melleskereset! szerezhetlek minden állásu kiterjedt ismeretséggel bíró intelligens egyének. Felvilágosítással szolgál Királyti és társa bankháza Erzsébet-körut 54. Budapest. 6341—4

OKTATÁS.

Correpetitornak ajánlkozik gimnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Cím a kiadóhivatalban. 6416—5

Képezdésnő angol-klasszonytól, lecke-órák adására ajánlkozik szerény díjazás mellett. Címe a kiadóhivatalban. 2109—5

Francia órákat ad tanargélt, ki 15 évvel Párisban töltött. Levelek „Francia” címen a kiadóhivatalba kéretnek. 6328—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Újpesten egy adómentes ház, mely 17 lakásból és 2 üzleti helyiségből áll, elutazás miatt sürgősen eladó. Értekezni d. u. 3—6 óra közt. Cím a kiadóhivatalban. 6416—7

A Ságymányoson, valamint Nagyállású Szent László-úton és Páltelep-utcában, néhány telek jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5402—7

ELADÁS.

Ottomane. 2 festett szekrény, 1 vas-ágy jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6417—8

Egy teli gallér és egy elegáns fekete piéss-lászló-ter jakni, ugyszintén egy viláagos setyem-ruba, alig használt, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6418—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2688—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamainak vételre kerestetnek. Ajánlatok az ér megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

KIADÓ SZOBÁK.

Zeljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körut és a Bercsényi-utczához. Cím a kiadóhivatalban. 5914—10

Elegáns utczai szoba a József-terén, fürdőszoba használatlall kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6242—10

Kétablakos elegánsan bútorozott szoba egy ur részére Andrassy-ut 49., II. em. kiadó. 6921—10

LAKÁS KERESTETIK.

Jóforgalmu pálinkamérés kerestetik megvételre, lehetőleg munkás vidéken, és lakással egybekötve. Ajánlatok M. K. jellegével a kiadóhivatalba kéretnek. 6256—11

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utczára nyíló nagy pince is kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5164—13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma berendezéséhez. Ajánlatokat a cím és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár” jellege alatt. 6262—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, Jrodának, egyleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségűl vegyen 30 krért Réthy-féle Pemecetű-cukorkát. 1537—13

PROGRAMM.

BUDAPESTI LÓVERSENYEK.

Őszi meeting.

Csütörtök, október 6. 7. nap. Délután 2 óra 15 p.-kor.

I. Eladóverseny. 2000 korona a győztesnek. Táv. 3200 méter.

		Trainer	
1 (2) Gr. Andrassy T. 46 p m	Jason a Morgan a Jesika	61	Ball
2 (1) Ugyanaz 36 p k	Veloco ap Stronzia a Veglia	50 1/2	Ugyanaz
3 Gr. Degenfeld L. 46 s k	Jasmin ap Vinca a Jolly	57 1/2	Metcalf
4 Gr. Eszterházy Mihály 36 p m	Moring ap Morgan a Content.	56	Hitch
5 Geist G. ur 36 s m	Grumbler ap Phil a Glennie	53	Mrawik
6 Lederer S. stp m 36	Dalfy ap Primás II. a Dougla	57	Hausi Fries
7 Gr. Orssich P. hdny 36 s m	Futár ap Triumph a Feetschi	53	—
8 Rohonczy L. ur 36 s k	Lapály ap Leódr a La Penitente	55 1/2	Kollár
9 Br. Springer G. ur 36 p m	Orchef ap Orwell a Saxon	56	Butlers
10 Szemere M. ur 36 p m	Félenk ap Galaor a Felhő	53	Maw
11 Gr. Thun Válla. assina E. 36 p m	Aldomás ap Montbar a Altona	56	—
12 Wahrman H. 46 s k	Tripoteuse ap Triumph a Borealis	57 1/2	Sydenham
13 Zangen I. ur 36 s k	Kadmea ap Amphion Gladia	53 1/2	—

Jelöltjeink: Moring—Futár.

II. Háromvesek gátverseny-handicapja. 2000 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak. Táv. 2400 méter.

1 Tránkel A. száz. 36 stp m	Turi-Tari ap Trick-Trick a Bora	57 1/2	Huxtable
2 Jankovich D. ur 36 p k	Belle Helene ap Kishér öcsere a Czarewna	65 1/2	J. Reeves
3 Blaskovich Ernő ur p k	Virgonoz ap Galaor a Furca	61 1/2	Ugyanaz
4 Miklósfalvi ménes s m	Gallí-trao ap Galaor a Veronica	60	Richardis
5 Br. Erlanger I. száz. s k	Divat ap Zsupán a La Diva	54	—

Jelöltjeink Belle Helene—Virgonoz.

III. Lovaregyleti díj. Tiszteletdíj 2400 korona értékben és 16.000 korona a győztesnek, 2000 kor. a másodiknak, 1000 korona a harmadiknak. Táv. 2800 méter.

1 (2) Dreher A. ur p m	Gagerl ap Panserschiff a Gay Lady	59 1/2	Smart
2 (1) Dreher A. ur 36 s k	Tök-Taok ap Beauminet a Tittle-Tattle	58	Ugyanaz
3 Capt. George de p k	Rose of Eldaro ap Master Kikare a Buff Rose	55	Smart
4 Br. Harkany A. 36 p m	Eccles Cross ap Galliard a Polly Eccles	50 1/2	Metcalf
5 (6) Br. Königswarter H. s m	Áruló ap Gaga a Artless	56 1/2	J. Reeves
6 (5) Ugyanaz stp k	Kemámaszony ap St. Serf a Thoughtless	58	Ugyanaz
7 (8) Br. Springer G. stp m	Lulu ap Harvester a Arlette	59 1/2	Butlers
8 (7) Ugyanaz 36 s m	Pavolín ap Lowland Chief a Pavane	54 1/2	Ugyanaz
9 Br. Üchtritz Zs. p m	Nickel ap Nickel a Enchantress	52 1/2	Milne

Jelöltjeink: Nickel—Königswarter-istálló.